

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gl. 60 kr. in na pol leta 1 gl. 30 kr., ako uni dnevi zadeneje v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 20. grudna 1866.

List 36.

Prestave naj lepših himen sv. cerkve.*)

Poslovenje J. Bile.

Veni sancte Spiritus!

Pridi sv. Duh!

Pridi sveti Duh, Vladar,
Pošlji svoje luči žar
Iz nebeskih visocin!

Pridi Oče revezev,
Darovavec vsih darov,
Pridi ogenj svitli sere!

O Tolažnik naš krepak,
Dušam našim gost sladak,
O hladilo presladko!

Vtrujenim počitek, mir,
Vročim naši hlada vir,
Jokajočim Tolažnik!

Luč bliščeča, blažena,
Oj napolni jim sereča,
Kteri v Tebe verjejo!

Amen.

Brez Božanstva Tvojega
Nič v človeku ne velja,
Nič v njem ni dobrega.

Ti izmij nečisto vse,
In opèri madeže,
In ozdravi rānjeno!

Vse okorno pripogni,
Kar je merzlega ogrej,
Vodi, kar zgrešilo pot!

Daj jim, ki v Te verjejo,
Ki v Te terdno upajo,
Sedem blaženih darov!

Čednosti zaslugo daj,
Sprejmi nas v presrečni kraj,
V večnega veselja raj!

Alleluja.

I.

Za mizo svitlo Jagujeta
V obleki beli kakor sneg,
Ko smo čez morje r'ideče šli,
Zapojmo kralju Kristusu.

Čigar ljubezen rajska je
Prelivala presveto kri,
In ude trupla blazega,
Je pokladala na oltar.

Unika smertni angelj se
S kervjé zaznamovanih vrat;
Beži morjé razdeljeno,
Sovražnike zakriva val.

Gospod zdaj Kristus v ozem**) naš,
Velikonočni dar zares;
Resničen čist opresni kruh
Očiščenim je dušam On.

O rajska res daritva Ti!
Podložen Tebi pekcl je,
Razderte smerti so vezi,
Ohranjen je življenja dar.

Zmagavec pekla slavljeni
Razgrinja zmage znamenja;
Nebo odperl je, vgnanega
Pregnal pekla prvaka je.

O Jezus, da na veke boš
Velikonočna radost nam;
Iz smerti grozne hudobij
Oživi in oprósti nas!

Očetu slava naj doni,
In Sinu, k' je od smerti vstal,
In Duhu trikrat svetemu
Na večne čase večnosti! Amen.

II.

Glej, zarje svitl nebo zlati,
Doni po zraku pesne glas,
Vesvoljni svet raduje se,
Pokel se trese in stermi:

Ko kralj premočni izpelja
Iz smertnih podzemelskih tmin
Očakov prostih srečni zbor
V veselega življenja kraj. —

Je kamen kazal grob njegov,
Pri njem stražarjev množica,
Zmagavec slavno zmagal je
In s smertjo svojo vnoril smert.

„Dovelj je žalosti in solz,
Dovelj terpljenja britkega;
Ki smert končal je, spet živi!“
Bliščeči angelj kliče to.

O Jezus, da na veke boš
Velikonočna radost nam,
Iz smerti grozne hudobij
Oživi in oprósti nas.

Očetu slava naj doni,
In Sinu, k' je od smerti vstal,
In Duhu trikrat svetemu
Na večne čase večnosti. Amen.

ROJSTVO JEZUSOVO.

(Dramatična čertica.)

Spisal Rogački.

(Konec.)

Prizor tretji.

(Hlavo, v katerem se je rodil Zveličar. V bornih jaslicah leži mali Jezus; angeli plavajo krog Njega, Ga varujejo in molijo. Marija in Jožef sedita poleg Njega.)

Marija.

Oj Dete najhno, oj Dete Božje! —
Al vidiš, varih Jožef, koli sladko,
Se nama posnehljava?

Jožef (vstane).

Slava Bogu!

Oj nepregledni poti Tvoji so,
Jehova! Tebi, Tvoji sveti volji,
Odlokom Tvojim vekovečnim in
Namenom Tvojim naj modrejšim, vse
Na zemlji kar živi, kar giblje se,
Vse Tebi služi voljno ali nevoljno.
Cesarji silni in mogočni kralji,
Ki se pred njimi trese os zemeljska,
Ti jih ravnáš in vodiš ko otroke
Nevedne, slabovečne: in ki Tebi
Protivijo pa s čini svojimi
Izverševalci Tvoje volje so!

(Marija z ljubeznijo prostréne matere gleda in neguje Dete svoje.)

Avgust mogočni v Rimu se na glas
Smejal bi, ko prepričati ga kdo
Bi hotel, da s poveljem svojim: naj
Sošteje in popiše narod se
Judovski po rodovih svojih in
Plemenih, našemu je služil Bogu.
Al vender taka je! Da se doverši
Beseda, ki govoril si je Ti,
Jehova, po preroku svojem nekdanj:
Da v mestí Betlehemu rodil bo
Se Izveličar nas ... zato je moral,
Naj silniši pozemskih vseh cesarjev,
Vladarju vseh vladarjev sluga biti!

*) V pesmi „Vexilla regis“ se je vrnila pomota, ki razumljivost kazi. Namesto: „Iz nje teče voda kri“ naj se bere „Iz njega teče voda, kri.“

**) „Vozen“ pomeni na Notranjskem „pascha.“

Brez tega težko, o Marija Mati!
V prededov svojih dom bi prišla bila.
Zato, hosana, slava Tebi Bog!
Neskončni, Nepregledni si v namenih;
Zahvala Tebi, da si vrednega
Me storil gledati Mesija Boga!

(Sede nazaj. Za malo časa se začne od zvonjav pesem pastirjev;
Marija in Jožef začudena poslušata.)

Pesem.

Pevajte z nami, nebeski zborovi,
Slavo popevaj, pozemski rod!
Slava milostnemu Jehovi,
Njemu hosana doni naj povsod.
On, ki je nam obljubljen bil,
On se nocoj je nam rodil!
Oj se rodil!
Aleluja! Aleluja!

(Pastirci prihitijo, pa pobožno na obraze popadajo, Dete Jezusa molijo, z različni darovi obdarujejo.)

Jožef.

Pastirji ljubi! kdo vam je naznanil,
Da tukaj se Mesija je rodil?

Tobija.

Narava vsa prihod praznuje Njegov,
Nebó se z zemljo veseli nocoj!
V višavah pevajo Mu angeli
Nebesko slavo, imenujejo
Presrečen rod človeški, ki nam Resnik
Je prišel zapustivši dom nebeski.
Sam angel Božji je povedal nam,
Da tukaj v bornih jasticah leži
Mesija obljubljeni, zaželeni!

Marija.

O Bog veliki! te pastirjem revnim
Si dal, da prvi počastijo Te!

(vsi vkup.)

Hosana! slava Bogu na višavah!

(Prizor se nebesko razsvetli, angelsko petje v višavah se na novo začne in še nekaj časa terpi potem ko se je zastor že spustil.)

Misijon v Smedniku.

(Dalje.)

Ob 10 so nas P. Kos podučevali od kesanja ali grevenga, ter pokazali kakšna mora biti, in da kesanje v sili nadomesti vse druge 4 reči, ki so potrebne k zakramentu sv. pokore, nobena tih pa in tudi vse vkup ne morejo domestiti kesanja.

Popoldne pa pridejo spet P. Doljak na versto z besedami: „Beži pred grehom kakor pred kačo.“ Pokazali so ostudnost greha po kazni, ktera je zadela angele in prve naše starše, ter nadaljevali, da greh je punt zoper Boga, kateri je naš nar bolji Oče, in človek, revna stvar, ubogi červ tega sveta, se vzdigne zoper svojega nar boljšega Očeta. Nehvaležnik ti, so djali, ti se mu ustavljaš in mu nočeš biti pokoren. Greh tvoj je kriv smerti Jezusove. Posebno do živega nam je segal v sveti gorečnosti pridigar, ko je začel klicati, da naj pride vsak na prižnico k britki martri roke pokladati na križanega Jezusa, in naj priseže, ako more, da ni kriv njegove smerti. Ni ga nobenega, da bi zamogel to storiti. Res, jest sem kriv, moji grehi so krivi, so djali, da Jezus je mogel umreti, ti mladeneč, ti dekle, ti oče, ti mati, vi pridite vsi, in spoznajte, da ste ga

umorili; pridite in položite roke nanj, ter spoznajte, da vsi ste z grehi Jezusa na križ pribijali. Pridite in prosite ga usmiljenja. Preč tedaj ti prekleti greh, preč greh od mene, preč greh iz te smleške fare!

V sredo zjutraj ob 6 so P. Kos po besedah: „Sklenil sem in prisegel spolnovati zapovedi tvoje pravice,“ podučevali, kaj je terdni sklep in kakšen mora biti, da je veljaven, in na zadnje so tudi pripomočke naznanili, s kterimi se to doseči zamore.

Pridige, ktere so do zdaj imeli misijonarji, so bile podlaga, ter so veljale vsim brez razločka, in ako je bilo do tega dne nenavadno veliko poslušavcev, se jih je danes ob 10 zbralo toliko, da je bila cerkev napolnjena, ker pred ta dan je bilo oznanjeno, da v sredo ob 10 se začnejo stanovske pridige ali pridige za vsaki stan posebej, in sicer nar popred pridiga za otroke, h kteri so povabili ne samo otrok, ampak tudi starše in druge, da slišijo, kakšne dolžnosti imajo otroci do staršev.

Pri ti pridigi, dragi bravec, bi te bil želel med poslušavci. P. Valjavec so pri ti pridigi zares pokazali, da zaslužijo svoje kerstno ime Janez Zlatoust po vsi pravici. Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro in boš dolgo živel na zemlji, so bile njih vvodne besede, ter so pokazali nar popred otrokom, proti kterim so bili obrnjeni ves čas svojega govora, da prvi njih oče je v nebesih, ktereга jim je ljubiti čez vse, iz vsega serca itd. Za tim nebeskim Očetom pa precej morajo spoštovati svojega telesnega očeta in svojo mater, ter so rekli, da jih spoštujejo, ako jih ljubijo, časte in vbogajo. Ljubezen jim pa skazujejo, ako jih imajo radi, ako zakrivajo njih slabosti in dobro govore od njih. Častiš jih, ljubi moj otrok, so djali, ako se jim podveržeš v vsih svetih, ker oni več vejo, so tudi več skusili od tebe, in pokazali so otrokom, kako jih osramoté neumne živalice, pišeta, ki le okoli svoje matere koklje skakljajo in za njo hodijo nji popolnoma vdane. Vbogaj jih, splohuj vse njih povelja ravno tako, kakor ti je rečeno, ravno tisto, kar ti rečejo in ravno takrat, kadar ti rečejo, samo, ko bi ti velevali greh storiti, ne smeš vbogati. Z ostro in pretresljivo besedo in močnim glasom so se zdaj obrnili od otrok preč proti staršem, ter tehtno in počasi žugaje jih svarili: Noben oče, nobena mati nima pravice greha učiti svojega otroka. Bolje bi vama bilo, da bi se vama mlinski kamen na vrat obesil in se potopila v globočino morja. Tudi noben oče, nobena mati nima pravice v stan siliti otroka, v ktereга ne gre z veseljem. Starši, ko so to slišali, so kar stermeli in gledali pridigarja, kakor bi bili okamnili. Bolj tečna je bila ta beseda misijonarjeva, kakor pa deset naših pridig. Obrnili so se spet proti otrokom, in jim v spomin vtisnili, da naj se nikoli tako daleč ne spozabijo, da bi starše preklinjevali, ali celo roko vzdignili zoper nje. Pa bote rekli, kako bom ljubil starše, ker me sovražijo in tepejo. Pogledajte otroci, so djali, kaj bi vi rekli, ko bi v naročju očeta sedel vaš nar mlajši bratec, in precej zraven njega bi bila ojstra britel, in ta vaš nar manjši bratec bi prijel za britel in si perste prerezal, in vaš oče bi ne hotli po roki kercniti brateca vašega, ali bi ne rekli vi: o terdnoserčni oče, da so pustili prijeti za britel našemu bratcu, da si je prerezal perstice. Glej, ljubi otrok, ako te tepejo oče ali mati, vedi, da te tepejo iz ljubezni, in te varovati hočejo nesreče tvoje. Bodi jim hvaležen in moli za-nje česenasi-marijo, da tako lepo skerbé za tvojo dušico. Oh otroci, vbogajte od zdaj zanaprej svoje starše in spoštujte jih, ker le dobro vam hočejo, kadar vas kaznujejo. Veliko so imeli prestati zavolj vas, ko ste na svet prišli, dali so vas nesti precej k sv. kerstu; skerbéli so, da so vas za prvo spoved in sv. obhajilo podučevali g. fajmošter in g. kaplan, tudi tema dvema bodite hvaležni, ki vas

tako ljubeznjivo učita in varujeta hudega. Prosite ju odpušanja in obljubite jima, da jih boste od zdaj naprej spoštovali, častili in vbogali. Z milo in ganljivo besedo so nadalje otrokom priporočevali, da naj odpušanja prosijo danes, kadar domú pridejo, svoje starše: poklekните prednje in prosite jih, da vam odpusté vse razzaljenja; glejte, Jezus vaš prijatelj vam je že odpustil, že vzdiguje svojo roko, da vas blagoslovi, ter vas sprejme spet za svoje otroke. Jok, ki je bil že precej časa čutiti med poslušavci, je postal pri teh segajočih besedah splošen, jokali so otroci, jokali so starši, jokali drugi poslušavci, jokala je celó pričujoča duhovšina in pridigarju samemu je hotla zastajati beseda, ker je vidil, kako omečene so serca poslušavcev. Le skerbno se pripravljajte, je nadaljeval govornik, danes za sv. spoved, da se lepo obtožite svojih grehov in spet postanete Božji otroci. Končan je bil govor, ali joka in ihtenja po vsi cerkvi še dolgo potem ni bilo konca ne kraja, in vsak je šel iz cerkve ves objokan. Sad te pridige je pa tudi bil obilen. Slišali smo poznej, kako skesani so otroci doma pred starše poklekovali in jih prosili odpušanja, neka deklica je celo, ko matere doma ni dobila, tekla v gojzd in tam klečé prosila svojo razzaljeno mater odpušanja. Vidilo se je pa tudi popoldne pri spovedi, kako skesani so bili otroci in kako vestno so se obtoževali svojih grehov, pa terdne sklepe delali, natanko tako živeti kakor so slišali v pridigi.

Popoldne so pridigovali P. Doljak od nečistosti, od ktere so djali, ne morem molčati, akorarno bi vam veliko vedel povedati od poglavitnih grehov. To je greh, so rekli, kateri gospodari v vsaki hiši, pri vsaki družbi, in ki je nar bolj razširjen po svetu. Sv. Pavel ga imenovati prepoveduje, pa da oni ga danes vendar imenovati morajo ter govoriti od tega strašnega greha. Kako veliko ljudi je dandanašnji, ki pravijo, da nečistost ni greh, to je samo človeška slabost, tako govoré učeni gospodje po mestih, in ta misel se je vgnjezdila že tudi med kmete. Pa poslušajte, kaj je nečistost v Božjih očéh. Razkazovali so potem strašne kazni, ktere je Bog pošiljal zavolj tega greha: vesoljni potop, pokončanje Sodome, Gomore, Adame, Segorja in Seboima, in kako še dandanašnji tepe nečistost s sušo, točo, s povodnijo, z ognjem, tepe človeka na duši in na telesu. Pamet namreč je oslepljena po tem grehu, da ne vidi, kako gre proti peklenskemu breznu, in na zadnje nečistnik zgubi vero; na telesu pa neznane bolezni, ktere vidijo, kateri pridejo v bolnišnico v tiste sobe, kjer leže prečudni bolniki, eni brez nosa, drugi brez ustnic, spet drugi ne morejo hoditi in ne se ganiti. Kar je pa nar hujši, nečistnik postane terdovraten, da se ne spreoberne — lahko tudi na smertni postelji ne. Od tega vam povém zgodbo, ktero popisuje naš oče Francišk Borgija, kakor je sam vidil. Ta svetnik moli nekega dne v svojem samostanu pred britko martro po navadi; kar naenkrat zasliši glas od britke martre: Pojdi k bolniku v mesto in opominjaj ga, da naj se spreoberne. Hitro vstane in gre k bolniku, ga opominja; ali zastonj. Drugi dan, ko moli, spet sliši glas od Jezusa, kakor pervikrat, gre spet k bolniku, ga opominja; ali zastonj. Tretji dan spet med molitvijo sliši glas od križanega Jezusa in Francišk Borgija pravi na to: je vse zastonj, se ne spreoberne. In Jezus mu odgovori: tak' nesi mene k njemu in pokaži me bolniku, koliko sem zanj terpel. Sv. Francišk Borgija vzame podobo križanega Jezusa, je dene pod plajš ter jo nese k bolniku. Opominja ga; pa zastonj. Spod plajša potegne britko martro in mu kaže: glej, koliko je za te terpel tvoj Zveličar, in glej čudo! britka martra je jela kervoviti, s curkoma je tekla kri iz njegovih ss. ran, da bi bolnik vidil neskončno ljubezen Jezusovo in bi se bil spreobernil; pa tudi to je

bilo zastonj. Nečistnik je umerl nespokorjen. Osupnila je ta zgodba poslušavce, da so komaj dihali.

V četrtek, 8. nov., so P. Kos podučevali, kakšna mora biti spoved, od zadostenja in od odpustkov, ki nadomestujejo pokoro, in so tako skončali svoj nauk, kateri je bil zelo potreben poslušavcem, da so se zamogli prav pripraviti za spoved. Ta dan namreč se je začela spoved za odraslene, in sicer so bile žené nar popred na versti, za ktere je bila spoved do družega dne do dveh popoldne.

Zato so pa tudi ob 10 P. Valjavec posebno pridigo imeli za žene po besedah: Naj učé stare žené mlade žené, kako naj ljubijo svoje može. Žena, so djali, naj ljubi svojega moža po keršansko, naj ne ljubosumi (ne ajfra), in naj ga ima iz serca rada, tudi če je star, naj mu bo podložna, ker mož je glava žene. Glavi so podložni vsi udje, tedaj naj mu bo podložna, sej je tudi cerkev podložna Jezusu, toda podložna mu mora biti le v pravičnih rečéh, v grehu nikoli ne, so sklicali pridigar na ves glas, ter nekoliko omolknili, da bi si mozeje to dobro v glavo vtisnili. Bogu mora biti bolj pokorna kot človeku. Ve žené ste tudi matere, skerbite za svoj sad precej od začetka spočetja; ako je kdaj treba večkrat pristopiti k sv. obhajilu, je takrat, ker velikokrat bi marsikteri bolji bil, ako bi njegovi starši o tistem času pogosto prejemali ss. zakramente in pobožno živeli.

Varovati se je treba na dalje vsih za to nevarnih del. Neizrečeno ostri gorje pa so zažugali pridigar tistim, ki odvrtačo to, kar ima biti, sodnji dan še-le nam bo pokazal ta greh v vsi njegovi hudobiji. — Skerbé naj na dalje matere, da otroci ne ostanejo dolgo časa brez sv. kersta, kateri jih ne očisti samo izvirnega greha, ampak jim vlije vero, upanje in ljubezen, s kterimi vse verujejo, vse upajo, kar jim starši pripovedujejo in obljebijo, in že tudi kolikor toliko ljubijo Boga. Oče so mi pravili, mati so tako rekli, pravi otrok, in ne dajo se preveriti; glejte to jim je podelil sv. kerst. Nikar ne pustite otrok brez dela, in ob času potrebnega počitka jim pripovedujte kaj od Boga. Izbijajte jim iz glave njih terme; otrokova ne smé veljati. Ko bi vi vidili, kako mi Jezuiti izrejamo otroke, ktere nam izročujejo v izrejo starši zlahitnega stanú, prepričali bi se, da na dobri izreji je vse ležeče. Vselej mora naša veljati, in nar bolj termasti učenci postanejo ob kratkem dobri, da nam še potem, ko imenitne službe že imajo, vejo hvalo in nas radi imajo. Nikar jim ne dajajte slabega zgleda, otrok vse vidi in sliši, ako tudi pod mizo igra in vi mislite, da je zamišljen v igro, pa motite se, otrok vidi in sliši vse, kar se v hiši govori in počenja. Nikar jih sami ne lišpajte in jim tudi ne pustite lišpati se, ker s tem se ne pride do zakona, kakor mislite. Glejte Marijo, vso pohlevno v obleki, in dobila je naj svetejšega moža. Strahujte jih o pravem času, ne, ako se mu kaj po nesreči zgodí, če postavim kaj ubije in te pride prositi odpušanja in ti ga nabiješ za to: to je napéno, v drugo se ti bo lagal in skrival, kedar bo kaj tacega naredil; tepi ga pa, kedar greši ali z besedo ali obnašanjem. Ve žene ste tudi gospodinje; skerbite, da bote imeli dobre posle v hiši, izženite hudobne iz hiše, in ko bi tudi vaš otrok bil. Taki so kuga vaše hiše. Ponočnjaka, vasovavko, kvantača, preklinjevavca iz hiše spodite. V ti meri je bil ves govor tako podučljiv, po domače in tako iz serca, da je mogel tudi v serca segati. So pa tudi nektere gospodinje že odpravile iz hiše hudobne posle.

(Dalje nast.)

Tri mesece na Jutrovem.

Konec X. oddelka.

(Koliko velja pregovor: „vsak mora v tisti veri ostati, v kateri je rojen?“ — Alfons in svetinja neomadežanega spočetja, in pa „Memorare.“ — Nadaljna terbovratnost Alfonsova in napoved grofa Lateronnays-a. — Prikazen v cerkvi sv. Andreja in Alfonsovo nepričakovano spreobrnjenje. — Njegovo prečudno razsvitljenje. — Gorečnost njegova v cerkvah. — Pripravljanje na kerst. — Kerst v cerkvi „al Gesu“ in Dupandou. — Srečni Ratisbon. — Pred sv. Očetom. — Nevesta. — Spreobrnjenje za čudež poterjeno. — Alfons gre v Pariz k bratu. — Piše svoje spreobrnjenje. — Zida cerkev.)

Na ta, na videz močnodušni ugovor: „Jud sem rojen in jud bom umerl,“ ne bo od več majhna opomba. Skorej povsod se naleti na take ljudi, kateri modrujejo, da vsak mora v tisti veri ostati, v kateri je rojen in izrejen. Ne vem, kako bi mogel previden človek kaj takega terdit! Ako se kitajec, mahomedan, jud, protestant itd. prepriča, da je v zmoti, ali ni neusmiljeno načelo, da mora še dalje v zmoti ostati in ne sme na pot resnice in pravega blagra prestopiti, ktereга je našel? Ako bi bilo dobro to pravilo, bi tudi naš Zveličar ne bil smel ukazati: „Pojdite in učite vse narode, . . . učite jih vse spolnovati, kar sem vam zapovedal.“ (Mat. 18.) „Kdor veruje in bo keršen, se bo zveličal, kdor pa ne veruje, se bo pogubil.“ In čemu je Sin Božji na svet prišel, ako bi mogli vsi zmoteni ljudje v veri ostati, v kateri so rojeni? S tem ugovorom se pa tudi krivoverški in razkolniški učenci sami zausnice dajejo; zakaj tudi oni bi bili mogli katoličani ostati; kaj jih je bes terpinčil, da so iz Cerkve odstopili? Povernimo se pa k nadaljni dogodbi.

Na omenjeni ugovor Alfonsov prešine barona Bussières-a posebna misel, ki pravi, da mu je z neba prišla; zakaj „posvetni modri bi jo bili neumnost imenovali.“ — in pa gotovo v taki okolišini, kakor se je to godilo. Reče mu: „Ko ste tako močen duh in si tako svésti za samega sebe, obljubite mi, da bote pri sebi nosili, kar bom vam dal.“ — „Se bo vidilo, kaj je,“ odgovori Ratisbon. „Ta-le svetinja, reče Bussières, in mu pokaže svetinjico neomadežanega spočetja. Nejevoljen in v zadregi se je Alfons na vso moč brani. Bussières pa ga podraži, da pri njegovi močnodušnosti je pač vnečmarno, kaj da krog vratu nosi; njemu pa vendar s tem posebno prijaznost skaže. Med glasnim smehom in bistroumkami, ki so se Bussières-u bogokletja zdele, sprejme Ratisbon svetinjo in žuga mu, kako se bode v svojem potopisu maševal nad to dogodbo. Bussières mu dene okoli vratu motozek, na ktereга ste bili med pogovorom njegovi hčerki svetinjico navezali, iše pa tudi se besedo od Alfonza, da bode molil lepo molitvico sv. Bernarda: Memorare, o pissima Virgo. (Spomni se, o predobrotljiva Devica.) To pa mu je bilo že vse preveč, — pa se celo to, da bi mogel molitev sam prepisovati, ker povedal je Bussières, da ima le eno samo. Tudi v to se poslednjič vdá med smehom in zasmehom ter odhajaje godernjá sam seboj: „Takega nadležnika pa se nisem naletel! Hotel bi vediti, kaj bi on rekel, ako bi ga jaz tako terpinčil, da naj on molí ktero mojih judovskih molitev.“

Po njegovem odhodu sta Bussières in njegova žena en čas kar moléce stermela zavoljo bogoskrunstva, ki sta ga mogla slišati, in vsa deržina je od tega dne molila za njegovo spreobrnjenje. Bussières pa si sam ni vedil prav razlagati, kako se je godilo, da mu je svetinjo in molitev tako vsiloval. Ratisbon je med tem molitev prepisoval in jo večkrat bral, da bi vidil, kaj prav ima v sebi in zakaj ima za Bussières-a toliko ceno. Z večkratnim branjem mu je bila na zadnje kakor kaka znana pesmica in zmiraj mu je v mislih in v ušesih šumelo: „Spomni se, o predobrotljiva Devica!“ — Na baronovo

prigovorarjanje je Ratisbon, ki je drugi dan k njemu prišel, odložil tudi svoje popotvanje in ogledal cerkvi „al Gesu“ in avguštinsko. Zvečer je Bussières pripovedoval dogodbo z Ratisbonom grofu la Ferronnay-u, ministerskemu predsedniku pod Karolom X, po njegovem pregnanji pa v Rimu bivajočemu. Ta pošteni in pobožni mož mu je na to za terdno rekel: „Zaupajte; ako Memorare moli, boste njega pridobili in še veliko družih.“ Umerl je pa ta mož že drugi dan, 17. prosenca, skoraj neprevidoma, potem ko je tudi on goreče molil za Ratisbonovo spreobrnjenje. Bussières pa je med tem Alfonsu večkrat skazoval cerkve in druge znamenitosti po rimskem mestu. Tudi ga je o vsaki lepi priliki zavračeval na resnico keršanstva; toda z bolečim srcem je vidil, kako je Alfons zmiraj enako terdovraten ter vse sprejema le s šalo in grenkim zasmehovanjem. Rekel je, da zdaj je bolj jud kot kdaj v življenji; Bussières pa mu je odgovoril, da terdno upa v Božje usmiljenje, da bo Ratisbon še enkrat katolišk, ko bi imel Bog tudi angela z nebés poslati, da ga razsvetli. Med tem ima Bussières svoje opravila, Alfons pa se kratkóčasí s prijatli v posvetnih družinah, nekako vesel in dobre volje kakor malokdaj.

V četrtek, 20. pros., se pelje Bussières v cerkev sv. Andreja (St. Andrea della Fratte) nektore reči za pokop svojega prijatla oskerbét. Na poti sreča Ratisbona in ga precej nagovori, da naj se k njemu vsede ter pojdetá na ogled, ko on svoje reči opravi. Pred cerkvijo voz obstoji in tudi Ratisbon v cerkev stopi ter jo vnečmarno in mlačno ogleduje, kakor bi hotel reči: „Ta cerkev je slaba in gerda.“

Bussières ga pusti ondi in gre v samostan; komaj 10—12 minut je terpel njegov pogovor z mnihom.

Ko pa se poverne, Ratisbona nikjer ne vidi; iše in najde ga poslednjič — klečečega pred kapelo vikšega angela — ne vém prav, ali Mihaela ali Rafaela. V tem trenutku namreč ga je bila moč Božje milosti premagala in bil je spreobrnjen. — Kako pa se je to godilo? Bussières pravi: „Približam se mu in ga sunem tri-štirikrat preden me je spazil in me pogledal s sklenjenimi rokami . . . Merzlo me je spreletelo in občutil sem, kar menda človek čuti, kadar je vstric kacemu čudežu.“ Vzdigne in pelje ga iz cerkve vprašaje, kaj se mu je dogodilo in in kam da se želi? „Peljite me, kamor hočete,“ je sklical, „ko sem to vidil, sem pokoren!“ Preveč je pa pretresen in osupnjen, da bi bil pripovedoval; le svetinjo vzame v roko ter jo s solzami moči in poljubuje. Pelje ga domú, ali pri vsem opraševanji ne sliši drugega kakor premolkljive zdihljeje: „O, kako sem srečen! — Kako je Bog vendar dobrotljiv! — Kakošna obilnost milost in zveličanja!“ Potem se začne solziti éz krivoverce in nejevernika itd.

Ko se silnega ginjenja nekoliko odalme, se kakor s presvitljenimi očmi oberne k Bussières-u, ktereга terdo objame in prosi, naj ga pelje k kakemu duhovnu, ker želi vediti, kdaj bi mogel kersen biti. „Za vse na svetu bi ne mogel več brez sv. kersta živeti. Kristjan sem. Kako srečen bi bil, ako bi me za vero v tisoč kosov raztergali kakor mučence, ki sem jih véeraj zasramoval, . . . le kerst, kerst!“ Tako je govoril in pristavil, da tega, kar je vidil, ne more pripovedovati, dokler od ktereга duhovnov privoljenja ne dobi. Pelje ga torej k P. Villefort-u pri cerkvi „al Gesu,“ kateri ga nagovori, da naj bi dopovedal, kaj se mu je dogodilo. Ratisbon pritisne svetinjo na srce in skliče: „Vidil sem Jo, vidil sem Jo!“ — Ko se nekoliko vmiri, začne pripovedovati, kako ga je v malo trenutkih, ko je prišel v cerkev, prešinil nedopovedljiv nepokoj; — vsa cerkev mu zgine spred oči, vsa svitloba se zedini v eni sami kapeli, in v sredi teh žarkov se mu prikaže na

altarji presveta Devica Marija v častitljivi leskeči podobi, polna veličastva in dobrote, in nepremagljiva moč ga je k nji v kapelo vlekla. Usmiljena Mati mu dá znamenje, da naj poklekne, kar je bilo menda znamenje podverženosti v veri, kdor hoče njen otrok biti. In berž ko poklekne, mu je bilo jasno vse keršanstvo, zginili so mu vsi dvomi. „Ne besedice ni govorila, pa vse sem razumel,“ pravi Ratisbon. In to se je tudi v govorjenji pokazalo. „V sredi katoliške vere stoji,“ pravi Bussières od tiste prilike. „O pravi pričujočnosti Jezusa Kristusa v sv. zakramentu govori kakor kateri, ki vanj z vso dušo veruje, še več, kakor kdo, ki ga čuti.“

Dobro pomnim, kako nas je pričujoči oddelek te dogodbe ginil, ki jo je ranjki gimnazijalni katehet gospod Jožef Globočnik, Bog mu daj dobro! nekterim akademikarjem pripovedoval o tistem času, ko se je bila dogodila in smo bili nekako ob koncu modroslovskih šol. Steklo se je že od tistih dob veliko Save po Donovi v Črno morje, večkrat in vselej z veseljem sem bral Ratisbonovo spreobrnjenje, pa nobenkrat tako obširno ne, kakor letos. Da bom pa samega Ratisbona kdaj vidil, z njim govoril, in — ako ni prederzno reči — se z njim še nekako soznalil, — tega nisem mislil.

Sla sta potem v cerkev Marije Snežnice zahvalit se v tej slavni baziliki za razsvitljenje, in potem v Šenpeter. Kakor je bil poprej Ratisbon merzel in nemaren po cerkvah, tako je bil zdaj nezmereno goreč, razveseljen in nedopovedljivo srečen. „Oh,“ je rekel, „zdaj zapopadem ljubezen katoličanov do njih cerkev in bogoljubno serce, da jih tako zališajo in bogato opravljajo... Kako dobro je človeku v njih, da jih kar ne more zapustiti! Tukaj se čuti predčut nebeski!“

Drugi dan, 21. prosenca, začne po Rimu šumeti, kaj se je dogodilo. Tu je shajanja, praševanja, pripovedovanja dokaj, pa tudi svetovanja, da se je varovati lahkovernosti. Vsak je hotel mladega osrečenega človeka videti in z njim govoriti, zavoljo kterega je Mati milosti Božje z nebés stopila.

Nastopil je pa čas, da je Alfons mogel pokazati, če je res prepričan, če mu je resnica, če ni le mišljivo prešinjeno ali celo kaka slepija. Treba je bilo premisliti, da s svojim prestopom v katoliško Cerkev se odpove vsim lepim nadam, vsi sreči na zemlji, ki mu je bila tako prijazno in mično nastavljena. Značajni, čversti, 28letni bogati mladeneč! zdaj se ima pokazati, bodeš-le poslušal časni ozir in telesne čutila, ali pa glas svoje vesti? Ne dvomite! Alfons že piše stricu, piše svoji zaročeni nevesti, piše vsim udom svoje deržine, kaj se je z njim godilo, česa se je prepričal, kaj je postal.

„Pred osemnajst mesci,“ je pravil Ratisbon, „je umrl eden mojih sestričnikov. Moj brat, mašnik, ga je hotel kerstiti; ko jaz to slišim, sem bil kakor obdivjan... Upam, da mi bo Bog poslal terdih poskušanj, da mu morem čast dati in svetu skazati, da je moje prepričanje resnično.“

Sam je vedil, da kristijan biti se pravi križ sprejeti; pa tudi drugi so mu napovedovali poskušnje, ki ga čakajo, in dolžnosti, kakoršne naklada vera, h kateri prestopiti tolikanj koperni.

Med tem takim pa se je Alfons že na sv. kerst pripravil. Da po tacih dogodbah ni veliko časa za pripravljanje potreboval, je očitno.

Čez 8 dni, to je, 31. prosenca, je bila cerkev „al Gesu“ (pri Jezusu) polna ljudstva. Proti pol devetm pripeljeta Ratisbona v katehumenskem oblačilu dva moža v cerkev, namreč P. Villefort, ki ga je pripraviljal, in Teodor Bussières, njegov boter. Proti devetm pride veliki namestnik sv. Očeta, svetli kardinal Patrizzi, njegov kerstnik. Alfons si privzame ime „Marija,“ vklone

ponižno glavo in tekla je na njo voda v imenu Očeta. Sina in sv. Duha. Marija Ratisbon vstane kristijan, čist in neomadežan kakor angeli, ki stoje pred sedežem Božjim. Po kerstnih opravilih je takratni duhoven (Abbé). sedanji tolikanj sloveči škof Dupanloup, v prezalem govoru opisoval doveršeno dogodbo. Nato je bila sv. maša. Vse ljudstvo je bilo silno ginjeno. Velika množica vernikov je pristopila z Alfonsom vred k Božji mizi, on sam pa je bil tako ginjen in presunjen od pričujočnosti Božje, da so ga mogli podpirati, ko se je bližal mizi Gospodovi. Goste solze so mu lica obliše, ko je angelski Kruh prejel. „Te Deum“ je opravilo sklenil. Srečnega presrečnega se je čutil zdaj Marija Ratisbon. Vernivši se v celico, kjer se je poprej na sv. kerst pripraviljal, pade pred bridko-martro na kolena zahvalit svojega Zveličarja za nezmerne milosti, ktere je prejel. Izkazali so novega keršenca tudi takratnemu sv. Očetu Gregoriju XVI, kteri so se ga močno obveselili in so mu blagoslovljen križ v dar podali.

Ratisbon je bil odmenjen s svojo zaročnico poročiti se v keršanski zakon, ako bi se hotla pokristjaniti in ji je to sporočil ter molil za njeno razsvitljenje. Ker pa judovska nevesta te pogodbe ni sprejela, je bila s tem tudi zaveza raztergana; kristijan namreč se z judinjo ne sme poročiti. Marija Alfons je s tem velik dar Gospodu na altar položil.

Okolišine spreobrnjenja Alfonsovega so bile pozneje od Cerkev natanko preiskane in 3. rožnika 1842 je bilo to naglo in popolno spreobrnjenje za pravi čudež poterjeno in razglašeno.

Kapela v cerkvi sv. Andreja, kjer se je Ratisbon spreobrnil, se imenuje od tistega časa čudežna kapela, in malana podoba v nji skazuje to milostno dogodbo.

Ko je bil Alfons Ratisbon na Laskem vse vravnal, je hitel k svojemu bratu, mašniku Teodoru, v Pariz. Kako sta se ta dva sprejela, si je pač lahko misliti. Ondi je spisal kratek načert svojega spreobrnjenja. Potem je zidal najhno cerkev na čast Marijinega presv. Sereca v prid osirotenim deklicam. Kar je še več, pa v naslednjem odstavku ob novem letu.

Ker morebiti ni vsakem znana molitev „Memorare“ sv. Bernarda, naj jo tukaj pristavim, zakaj marsikomu utegne dobro služiti. Taka-le je:

Spomni se, o predobrotljiva Devica Marija! da se nikoli ni bilo slišano, da bi kdo bil zapusen, kteri je pod trojo branbo pribežal. Troje pomoči prosil, se troji prosnji pripočel. S tem zaupanjem požrtven, k tebi o devic Devica, k tebi Mati! pribežim, k tebi pridem, pred teboj se gresnik znajdem. O Mati Besede! ne zaverži mojih besed, temuc milostno jih sliši in usliši. Amen.

Zastran omenjene svetinje čistega spočetja pa je že leta 1838 pariški viksi škof vernikom to-le priporočal: Opominjamo vernike, da naj v čast preblazene Device kovano svetinjo pri sebi nosijo in prav velikrat molijo molitev, ki je na podobi: „O Marija! brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo.“

(Dobivajo se te svetinje pri g. Gerberji in drugod; pa se morajo dati blagosloviti.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Naslednje tehtno pisanje nam je prišlo od našega rojaka iz Rima, kterega serčno prosimo za večkratne naznanila. Vr.

V Rimu, 7. grudna 1866. J. Š. — Navada je, da se sv. Oče v predgod (biljo) „čistega spočetja Marije Device“ po poldan ob štirih pripeljuje v cerkev „ss. Apostolov“ k molitvam s kardinali

vred, kjer „Te Deum“ sami zapojejo, pa tudi sklepne molitve sami glasno molijo, in na zadnje s presv. Rešnjim Telesom blagoslov dajo. Ali od leta štiri in petdesetega, ko je bilo čisto spočetje Marije Device slovesno za versko resnico katoliške Cerkve oklicano, Jih pri tej priložnosti še nikdar ni taka brezštevilna množica in pa tako navdušeno sprejela, kakor letos. — Ne bodem popisoval sijajnih vozov kardinalov in druge visoke gospode, ki so eden za drugim prihajali, pa tudi ne papeževega voza; kajti, če se še prav spomnim, so o tem prečestiti gospod. dr. Pogačar v Danici pisali. Žene pa me danes moje serce svojim ljubim Slovencem nekaj družega posebnega naznaniti, njim, ki kakor zvesti sinu sv. matere katoliške Cerkve gotovo posebno sedaj pogosto na svojega papeža sv. Očeta Pija IX mislijo, in za Njih goreče molijo; naznaniti namreč to, da je danes na prostoru pred cerkvo „A. i. s. s. Apostoli“ več ko dvanajst tisuč Rimljanov sezbralo. Zakaj? Zato da biravno sedaj, ko nas bodo prihodnjo soboto vsi francoski vojaki zapustili, in že ravno zagavoljo vsi bližnji konec posvetne papeževe oblasti prerokujejo, ti Rimljani v imenu vseh katoličanov kakor papeža in kralja Jih pozdravili. — Kar koli je od doma moglo, vse je pozdravljalo danes sv. Očeta. In ker je bil prostor pred cerkvo, se vé da, premajhen za polovico rimskih prebivalcev, so bile vse ulice od Vatikana pa do omenjene cerkve tako polne ljudstva, da se je vse terlo. — Ko so se sv. Oče pripeljali, se je več ko štirinajst tisuč glasov povzdignilo po tergu, po oknih, ki so bile vse krasno okinčane, in tu pa tam celo po strehah, ki so v enomer klicali: „Évviva Pio IX. Papa-Rè.“ Bog živi Pija IX, Papeža-Kralja! Belih robčev pa, s kterimi so sv. Očeta pozdravljali, se je na enkrat toliko prikazalo, da se v strašni gnječji ni skoraj družega videlo, kakor ferfranje rut pa miganje klobukov. Taki hruš in tako klicanje je bilo, da sosed sosedovega prasanja umeti ni bil kos, kajti med vsem tem so se glasile francoske in papeževe vojaške glasbe, pa tudi bobnarji in trobentarji.

Očitno ginjeni so se podali sv. Oče v cerkev, kamor je ljudstvo za Njimi gromelo. — Pa ko so na zadnje s svojim lepim in krepkim, pa tudi ginjenim glasom „Te Deum“ zapeli, in svoj glas k molitvi povzdignili, se je neka posebna moč sere pričujočih polastila; ni ga menda bilo, ki bi mu ne bila solza oči zalivala; pa tudi glasno stokati sem jih slišal — moškega kakor ženskega spola. — Nehoté se je bila menda vsih žalostna misel polastila, da morebiti zadnjikrat vidimo sv. Očeta Pija IX pri slovesnem opravilu. — Da bi ljudstvo prav pokazalo, kako je sv. Očetu vdano in kako Jih ljubi, je pri odhodu klicanje tako mogočno postalo, da je morala papeževa glasba

nehati gosti, — pa tudi francoske trobentarje bi bilo ljudstvo rado ustavilo, da bi bili tako sv. Oče brez pridevanja urédnega trobentanja, bobnanja in godenja čisti glas svojega ljudstva slišali. —

Tako se stiskani in oropani sv. Oče, ki imajo tako zlahčno, ljubezni polno serce, ljudstvu smilijo, da se jih vselej nekaj razsolzi, kedar koli sv. Očeta vidijo. Tako se je, postavim, zadnjo sredo godilo na homeu „Pinčju“, kjer vsaki popoldan vojaška banda gode, in koder se Rimljani sprehajajo, ko so se bili nenadoma tudi sv. Oče tje na sprehod pripeljali in se ondi peš sprehajali.

Vsih oči so sedaj na Rim obrnjene in zvesti katoličan katoličana poprašuje: „Kaj bo?“ Pa sv. Oče so terdni v svojem zaupanju — na Boga! — Pred kakimi štirinajst dnevi so se bili sv. Oče nekako posebno veseli pripeljali s sprehoda domú, in v Vatikanu, kamor vsaki dan hodim v bukvarnico, sem sam slišal od švicarskih stražnikov, kaj so rekli častnikom in vojakom, ki so Jih pričakovali (in menda tudi otožno in omilovaje ostopili); rekli so namreč sv. Oče: „Nikar se ne bojte, bo vse boljše, kakor se zdaj kaže.“ Bog daj! Zato hočemo goreče Boga prositi, pa tudi bratovšine sv. Mihela ne pozabiti. —

Tukaj živijo mladi duhovni pa tudi bogoslovci, smem reči, iz celega sveta, ki eden drugemu pripovedujejo obnašanje katoličanov svojih krajev, in tudi drugač se tukaj lahko zvé, ktero kraljestvo, kateri narod, ktera škofija naj bolj goreče podpira sv. Očeta, in v svojo lastno sramoto moram priznati, da so avstrijski katoličani v podpiranju apostoljskega sedeža naj bolj mlačni. — Nesrečni Jozefinizem! To je tvoj sad! — In vendar verni, posebno pa duhovni sami sebi škodujejo, ako se iz vse moči za sv. Očeta ne potegujejo in Jih v djanji ne podpirajo. Tudi pri nas v Avstriji je sedaj silno potreba agitirati, da se v vsaki fari, posebno pa po mestih zbirajo katoliške stranke, ter se bodo verniki zmiraj bolj zavedali, da so katoličani, in pa česar jim je braniti zoper napade mavtarjev in liberalcev lažnjivega imena, naših ljutih sovražnikov. Če se to berž ne počne, bo skorej prepozno, in katoliška cerkev bo edino društvo v prosti vstavni Avstriji, ki se prosto gibati ne bo smelo. — Na brambo od zgorej se nikar ne zanašajmo, ampak glejmo, da bode povsod ljudstvo za nami stalo, ker nas bo kot svoje odkritoserčne prijatelje spoznalo; kajti tedaj, ko bi tudi mogoče bilo, da bi mavtarji ali protestanti deržavno kermilo v roke dobili, bode vlada naše in našega katoliškega ljudstva pravice spoštovati morala. Počnite v imenu Božjem in po postavni poti!

Konečno bom le še nekoliko povedal, kako se od nekaj časa pravi katoličani tukaj v Rimu obnašajo. — Nijeden ne gre v kavarno, kjer se „liberalci“ zbirajo, — pa od takega človeka pro-

dajalca tudi ničesa ne kupijo, ki ne derži s sv. Očetom. Vsak dan se pa zbirajo po svojih kavarnah in po drugih hišah, kjer se pogovarjajo od cerkvenih zadév, in eden drugemu navdušujejo za dobro reč. — Veliko škodo so že pa tudi Garibaldinom napravili, kajti, komaj se kaki na videz seneni voz itd. z orožjem obložen mestu približuje, že to vlada vé, ki na taki način prav dobro orožje dobiva za svoje vojake. Od tod pa tudi izvira, da nekteri prerokujejo, da bodo po odhodu francoskih vojakov prekucuhli tukaj gotovo punt napravili, vendar pa drugi ravno nasprotno terdijo. —

Iz Ljubljane. Naš rojak gospod dr. Rajmund Melcer, vodnik videmske bolnišnice na Dunaju, je zavoljo domorodnega djanja o poslednji vojski dobil častni red Franc-Jožefov. To poslavljenje nas je preserčno razveselilo, zlasti iz dveh vzrokov: 1. zavoljo preblage Melcerjeve rodovine, ki je ljubljanskemu mestu in deželi tudi nekak „Miklavž“, ki ga bo še le sodnji dan prav razodel; 2. zavoljo gosp. vodja samega, ki je mogel ravno na Dunaju in sicer od svojih lastnih tovaršev „zavoljo pravice“ toliko preganjanja terpeti, zdaj pa je z visocega mesta njegovo djanje tako lepo spoznanje doseglo. Pač ga marsikteri gotovo zdaj pisano gleda. Znano je namreč hudovoljno preganjanje usmiljenih sester pred nekimi leti na Dunaju, ktere je blezo le edini vodja še branil, in torej ni čudo, da „Medic. Ztg.“ 12. nov. 1861 nobene reči ni bolj želela, kakor vodja s sestrami vred iz bolnišnice pognati, ker ni jim bil za drugega, razun, „da je dajal bolnike sestram za nebesa zdraviti“ („er liess sie von den Schwestern für den Himmel behandeln“). Pa kdo se bo temu čudil, ako bere še sklep omenjenega spisa, v katerem je znamenjan poklic „Beruf“, ne pové, ali vrednikov ali cele stranke, namreč: „zu kämpfen für Recht und Humanität, gegen Kophlägerei und Pietismus“ — vojskovati se za pravico in človečnost zoper pobešanje glave in tercijalstvo. Kaj poslednji besedi tem ljudém pomenite, je tudi znano. — Ne morem si kaj, da bi o tej priliki še neke opombe ne pristavil. Od kod je tolika jeza nekih ljudi zoper deviški, zlasti redovniški stan? Učeni doktor A. Martinet razložuje vzrok, zakaj protestantje napadajo češenje Matere Božje. On pravi, da protestantje bolj ali manj tako rekoč čutijo v sebi podedvani greh svojih cerkev. Kdo so bili očetje verske prekucije 16. stoletja na Nemškem, Švicarskem, Nizozemskem, Angleškem? Bili so vredni sinovi in posnemavci Lutra, svojega prvega preroka, kteri je obljubo devišta oznanoval za zoperkeršansko, satansko in gnjusno in se je té „papeške umazanosti“ s tem očistil, da je samostansko devico k odpadu zapeljal. „Kako čes tedaj tirjati,“ vpraša imenovani učenik, „da bi ti pridigarji, večí del uskoki ali iz samostana ali pa iz duhovnice, ne germeli zoper češenje Kraljice devic...?“ Pristaviti moremo tukaj še to vprašanje: Kako čes tirjati, da bi mnogi tistih ne germeli zoper Kraljico devic in zoper njene duhovne hčere, kterih očetje so Sina te Kraljice devic križali?...

Sad češenja Matere Božje pa je množenje njenih nasledovavk, pravi dalje Martinet: nasledvanje namreč tistih devic, ktere, ne da bi nehale device biti, postanejo matere sirot, matere nevednega otroštva, tako mnogoterno v nevarnost postavljene mladine, tolažnice in rednice nesrečnih in ubožnih vsake starosti, — matere, ktere čujejo pri postelji neznanih bolnikov, — matere mladih deklic vsakega stanú, ki jih

odrejajo za dobre gospodinje in hišne matere. Ljudstvo, ktero je dosti rodovitno s takim sadom, da druge z njim bogati, mora in mora biti najbolj olikano in naj bolj olikajoče, naj veljavniši med narodi. Ako med takim narodom hudo tudi zdívja, ima kreposti zadosti, da pomoč nebeško k zmagi doseže. Ondi pa, kjer očitno mnenje na pol nevérskega... tako imenovanega olikanega sveta ne dopusti, da bi take materinske Bogú posvečene device oskerbovale žensko izrejo in za pogojo politiskega napredovanja pregnanstvo redovništva veljavajo, — kaj vidimo? Na pol otročje ljudstva, ktere prelomljujejo šibo keršanske odreje le zato, da pod bätine pridejo in se pod vse kaj hujši šibe povernejo. Kar je v tem oziru še dobrega v protestanskem svetu, zlasti na Angleškem, za terdno pripisuje pisavec prvi keršanski odreji v naročji katoliške Cerkve in prevagi katoliške vere in katoliškega življenja v Evropi.

— 13. t. m. je deželni odbor zboru dal v predarek, ali naj bi se ne odpravila najdljšnica za pankerte, ki ima prihodnje leto zopet veliko čez 25.000 gold. deželi stati, in vtesnila porodišnica, ki ima zopet deželi vzeti 9606 gold.? Gosp. dekan Toman je v tem oziru pametne besede spregovoril. Zadevne nasvete bo deželni odbor predložil prihodnjemu deželnemu zboru... Naj bi se le majhen del teh silnih stroškov ubožne dežele odložil v primerno stražarstvo zoper vlačugarstvo kteremu naj bi se sploh z ojstrostjo na petó stopilo, pa bi se veliko teh neprilik odvernilo, ki sramoté človeštvo in so pogin na telesu in na duši. — V eni poprejšnjih sej je poslanec g. Svetec zaprašal: Ali noče vlada resno na to gledati, da se slovensini godi pravica saj v teh mejah, ktere do zdaj ima?... To bi sicer bilo nekaj, ali žalostno je, če od tesnih mej dalje ne pridemo, ko se z grešćino, z naravoslovstvom in z vsim nasvetu napredva, razun kje z npravnostjo, ktera je pa med vsem naj bolj potrebna. — Slovenski matici je Miklavž prinesel 200 gold.

— V deželnem zboru 18. t. m. je poslanec Svetec zopet predložil za lani z neznatno večino spodbito prošnjo za ravnopravnost slovensine v šolah, da naj bi se ta tehtna reč vnovič v pretres vzela. Z naj stalnišimi razlogi je poslanec podperl predlog in dr. Toman čversto zanj govoril, kteri je pa vendar s 17 zoper 14 glasov sel zopet čakati mili slovensini vgodniših časov. Zanj je glasoval tudi baron Slojnik. — V tej seji je tudi naznanjeno, da deželni zbori se sklenejo 22. ali najdelj 31. t. m.

— Zavoljo zaslug o poslednji vojski so svitli cesar naši deželi podelili mnogotere poslavljenja. Viteški Leopoldov red je dobil deželni glavar Drag. Vurzbah Tanenberški. Red zelezne krone 3. reda: bar. Ant. Cojz in bar. Apfaltrern. Franc-Jožefov red: mestni zupan dr. E. Kosta, dr. Jan. Bleiweis, vitez Fichtenau v Novem mestu, dez. svätnika Rot in Lašan, okrajni predstojniki: Jan. Pajk v Ljubljani, Jož. Derbič v Kranju, A. Globočnik v Postojni, vit. L. Höflern v Luki, in zl. Avg. Vurzbah v Radolici; pol. komis. Rajn. Vidic, Zlati križec: vit. Frič, vod. terg. šole Mahr, zup. zl. Garcaroli v Postojni, zup. v Kamni gorici zl. Kapus, dr. Eisl, dr. Razpet, dr. Gayer, Alb. Samasa, terg. Stedri, bar. Gusič, zup. Demšar v Senožcah, tajn. Kovačič v Postojni, zdravniki Tomic, Kučera, Gregoric in Himer. In če kdo, je prav posebno zaslužila sreberni križec za zasluge Marija Pokoren, sestra rajnega vse sploh spoštovanega Aleša Pokorna, ktera je že veliko lét tako rekoč usmiljena samarijanka cele Ljubljane in je ob vojski noč in dan bolnikom stregla in jim povsod in brez truda potrebnih reči nabirala. Več družih pa je prejelo očitno cesarsko pohvalo in zadovoljnost.

— V kranjski dekanii je zbranega nekaj denara za gospod misijonarja J. Čebula, nekdanjega ondotnega kaplana, ki ga mislijo kmali odpraviti. Ako ima torej še kdo kaj za-nj oddati, je zdaj naj boljši prilika.

— Sv. Očetu, ki bodo na mara zavoljo nemilih prekucuhov svoje lastno stanovanje mogli zapustiti in na tuje iti, odmenja Danica zopet poslati, kar so ročice dobrih otrok za nje zložile. Ako bi torej imel kdo še kaj odmenjenega, pride zdaj naj hitreje k svojemu namenu.

— Danes (20. dec.) je dobilo 21 gg. bogoslovcev iz I leta tonzuro: 16 tretjeletnikom pa so mil. škof podelili štiri male redove (minores).

— 18. t. m. po polnoči je umrl g. Valentin Bleiweis, tergovec, oče dežel. poslanca in vrednika dr. Jan. Bleiweisa, prav dobron, pobožen in sploh spoštovan mož. Imel je že čez 80 lét. Bog mu daj v miru počivati!

— Ljubljansko mesto potrebuje prihodnje leto za svoje stroške 127,359 gl. Med temi je čevljarski most nastavljen z 11,500 gl. Dohodki pa znašajo 128,354 gl.

Zahvala. Nekaj blagih dobrotnikov v Ljubljani, kateri nočejo, da bi vedila njih levica, kaj dela njih desnica, je svoje darove za stražiške pogorelece zročilo vis. čast. gospodu Karolu Heidrih-u, šenklavškemu zakristanu, naj bi jih njim poslal; vsih skupej je 143 gl. 60 kr. Drugi, kateri le Boga za pričo imajo, so miloséino položili v cerkveni skrinjici, nastavljeni pri dveh vratih šenklavške cerkve 25., 26. in 27. listop., ktera je narasla na 95 gold. 40 kr., skupej 239 gold. Podpisani poterdi, da je prejel ves ta denar s priserčno zahvalo v svojem in v imenu pogorelecev, in obljubi, da bodo na dan delitve v šmarski cerkvi svete maše brane za vse te in druge dobrotnike, h katerim bodo vsi pogoreleci povabljeni, naj bi z združeno molitevjo osmiljenega Boga prosili, da bi njih dobrotnikom za njih časne dari večne dobrote dodelil. Stotero „Bog poverni!“

V Šmartnem pri Kranji 30. listopada 1866.

Juri Krašovic, fajmošter.

Spod Junske doline. „Slovenec“ naznanja, da je recast. kerško škofijstvo razposlalo po vsi škofii nove „litanijske bukvice“, da bo edinost v molitvah povsod, — in svetva, naj bi se napravila tudi občinska „cerkvena pesmarica“ z napevi, ki bi obsegala vse potrebne pesmi za nedelje, praznike in druge prilike. Kaj pa, ko bi vse slovenske škofijstva zedinjene tako potrebno delo dale na svitlo? — Poslednjič dopisnik svetva še bukve učencem pri sv. maši, da bi šolska mladina na glas molila, sem ter tje pa vse zbrano ljudstvo z njo. Nekaj ljudi, ki imajo dobro gerlo in znajo umevno brati, moli nekaj verstie ali besed naprej, nato odgovarja vsa zbrana množica. Slišal sem tako realéane v Celovcu pri sv. maši moliti, in povém, da mi je prav dopadlo. Te molitvevne bukvice naj bi se sestavile po načinu nemških, ki jih je g. Einspieler za svoje učence na realki zložil. Tako „Slovenec.“ Pristavi naj se pa še to, da po vsi jutrovi deželi šolska mladina v prelép izgled pričujočih vernikov tako moli. Kaj prijetno je, ko deček s čistim glasom kakor zvonček naprej moli, drugi pa ga spremljajo na tihem in o vsakem trenutku na glas cela množica odgovarja. Med povzdigovanjem vse utihne. Ne smemo pa zamolčati, kar dopisnik v „Slov.“ povdarja, ne vemo če v tem pomenu, kakor mi mislimo, namreč: „Trebaj je, da se mladina z izgledi k temu napeljuje, sicer vse priporočila in svarila malo izdajo.“ Kdo ume te želje?

V Terstu je 13. listop. volila družba sv. Janeza de Deo v pomoč obnemoglih duhovnov novo opravništvo zopet na tri leta. Izvoljeni so p. n. gg.: Anton Dekorte za predsednika, Mih. Svab za predsednika namestnika;

Jož. Šnajder, Mih. Flajšer, Ant. Hrovatin, Matija Dobrovič, Jan. Glavina, Jan. Šust pa za svétnike; in za namestnike: Fr. Remic, Avg. Sterpin, Matija Ujčič. Tajnik in blagajnik se volita v posebnem shodu. — To naznanuje latinsko vredovani teržaški škofijski list, ki vsak mesec izhaja in se tudi za nadalje označuje. Ta list (ki velja za celo leto 2 gl., za pol leta 1 gl.) je kaj koristen za vsacega duhovna. Tvarine v l. mesca listopada n. pr. so te-le: Allucutiones (duae) ss. Domini Pii IX.; Statuta synodorum dioec. Justinopoli annis 1561, 1564 et post an. 1585 (v staro-laškem jeziku in latinski prestavi). De Missa parochiali. Psalmologija (Ps. VIII. paraphrasis et applicatio). Notanda (diversa). — Opominja list še dekanijstva, da naj skoz leto nabrane misijonske denarje do konca grudna v škofii oddajo. Do ravno tega časa se pošlje tudi denar za škofijski list.

Vabilo družbe sv. Mohora za l. 1867.

Z novim letom se prične osmo leto družbine delavnosti po novi osnovi; zato vabi družbin odbor vse Slovence brez razločka stanú, spóla in starosti, da stopijo čedalje v večem številu (letos jih je bilo že 3980) v družbo sv. Mohora; posebno pa prosi vse dekanijske in farne predstojnike, da blagovolijo družbo svojim faranom v novo priporočiti in za-njo prav obilno udov nabrati. Prejeli bodo družniki prihodnje leto: „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“, slovečo Wiesemanovo pripoved „Fabiola“, gospodarsko delo „Umni vinorejec“, „Večernice“, „Koledarček za leto 1866“ in, če najde dosti podpore, še kake druge večje ali manjše bukve. Letnina iznaša samo 1 gl., dozmertnina pa 15 gold. a. v.; sicer pa naj se blagovoljno pazi to-le:

1) Čas, do kterega se more za leto 1867 v družbo stopiti, je določen do 31. majnika prihodnjega leta, da se more potem brez mudnih spremenjv imenik berž v natis dati in vse bukve meseca julija razposlati; kdor se še le meseca junija ali pozneje oglasi, more za poslani denar samo toliko bukev dobiti, kakor po bukvarnicah ali pa ta znesek za prihodnje leto ostane.

2) Kjer koli je to le mogoče, naj se oglašajo čast. udje in tudi bukve prejemajo po čast. gg. dekanijskih in farnih predstojnikih, ker prizadevajo posamezne pošiljatve bukev veliko truda in tudi stroškov; kjer pa to vendar ni lahko mogoče, morejo bukve naravnost po pošti prejeti, samo da se za vsak paket, v katerem so bukve za manj ko šest udov, 15 nkr. za marko in druge stroške priloži; stroške za večje pakete družba sama plačuje.

3) Kdor prvič v družbo stopi, naj izrečno pové, da je nov družnik; vsakdo pa naj naznani mimo svojega stanovanja tudi faro in dekanijo, v ktero spada. Imena čast. družnikov naj se pošiljajo z denarjem vred (na oglasila brez denarjev se ne more ozir jemati), pod naslovom „Družba sv. Mohora“ v plačanih listih v Celovcu vsaj do konca meseca majnika 1867.

Prečastita duhovščina in tudi drugi domorodci! bodite družbi tudi prihodnje leto z besedo in djanjem krepka podpora, da bo število družnikov čedalje bolj rastlo in po njih se množilo tudi število bukev, vsake leto izdanih!

V Celovcu 10. decembra 1866.

Družbin odbor.

Iz Amerike. (Konec.) Teško pogrešamo naših močnih gorá, ker vidijo se tu samo mali mali hribčki. obdani s planjavo za planjavo, da jih komaj v 3—4 dneh prekoračis.

Zverjadi je vsake kože obilo, posebno jelenov in zajcev. Moj sosed je en dan 7 jelenov vstrelil. Zajci so

bolj majhni kot na Slovenskem. Tičev je veliko in nekaj prav lepih, — toda ravno tacega, kakor na Gorenškem, razun gavgarja, nisem videl nobenega. Lahko misliš, da pri toliki množici tukajšnjih rek in jezer, mora tudi veliko rib biti. In tako je. Precej ko se led jame tajati, pridejo ribe h kraju, in nalovimo ali nastrelimo jih si igraje; vidil sem, da so jih clo v nekem kraju kar z vilami metali na suho. In to pa niso vsakdanje ribe, temuč veliko je prav žlahtnih.

Minesota, moja nova domovina, je kos severnega, tako imenovanega „Uniona“, in meri 6500 štirj. milj. Zapisniki kažejo, da je do leta 1865 stan prebivavcev bil taki-le: Iz Angleškega in Francoskega 138.305; iz polotoka Skandinavskega 11.692, iz nemških dežel 20.800, med ktere so gotovo pograbili tudi nas Slovane, ki nas ni ravno majhno število. Neobdelane in nerazdeljene zemlje je še zdaj nad 2100 milj. pri tako malem številu stanovavcev.

Union, v katerem je Minesota, kakor sem že omenil, ima svojega prvomestnika (prezidenta), kateri se vsake 3 leta prevoluje. Sicer so vsi podložni enaki, bodisi bogat ali reven, vikati ali odkrivati se ni potreba. Še v pisarnice kar pokriti in s pipo v ustih pridemo, in potem notri brez skerbi naprej puhamo.

Naseljenci, kateri hočejo imeti državljanske pravice, da so potem prosti vojaščine v miru, in da se smejo vdeleževati volitev, da imajo pravico marsikaj tirjati od vlade, morajo za 160 oralov še ne obdelane zemlje plačati 400 gold.; tisti pa, kateri 160 oralov zastoj prevzamejo, nimajo državljanskih pravic, ter morajo v vojake, ako je treba, in imajo le malo pravice, zmirej so bolj v nevarnosti. Ako oče prevzame zemljišče, je le on dolžan do 45. leta opravljati vojaško službo.

Drugi, ki so sprejeti za državljane, so dolžni le o vojaškem času v vojake, ako ni dovolj prostovoljcev. Vojak prisecze le na 3 leta in dobi 32 gold., vsak dan trikrat jed, potrebne obleke, in kedar gre proč, naštejejo mu še 200 gold. za odhodnico. V mirnih časih je prav malo vojakov, le kar se jih potrebuje zoper divjake, da ne morejo škode delati raznim naseljencem.

Tako imenovani Očipve-indijani prebivajo od nas — od št. Jožefa — le 37 milj. pridejo clo do nas; pohlevni so in mirni, v hišo ti ne gre nobeden, če ga ne povabiš. Druga pa je s Sio-indijani, ki so nad 250 milj od nas; ti so zelo zelo divji in hudobni. Kakor sem slišal, ravnali so posebno pred dvema letoma strašno z naseljenci, zdaj so pa dobro zavarovani, da se jih ni potreba bati.

Predaleč bi zašel, ako bi hotel o vseh ljudeh in o vseh napravah govoriti, o vsem, kar sem vidil in skušil potovaje v novo domačijo. Ostanimo tedaj le okoli št. Jožefa. Stanovališča so pri nas še prav slabe, večidel le iz hlodov skupaj zbite. Le malo malo hiš je zidanih, ker pred 10, 20 leti gospodarila je tukaj zvirad, le sem ter tje so bili divjaki. Cerkev je tudi naj več še lesenih.

Prebivavcev je na okrog veliko Čehov in Angležev, precej Nemcev in nekoliko Slovencev. Sploh od vseh se mora reči, da so dobri pobožni kristijani, da drug drugemu radi pomagajo. V cerkev, akoravno je daleč, zahajajo radi; védejo se lepo v nji, da so nam Gorenccem lep izgied. Kar sem tu, nisem skoraj nikdar slišal krega, kletvine, klatanja, opravljanja in ponočnega rujojenja; tudi si vsi radi že z besedo verjamemo. Ključa na kmetih ne najdeš, da bi zapirali. Žito in druga roba je po leti in v jeseni vse zunaj pod milim Bogom. Ako bi pri vas v Evropi tako puščali, kmalo bi ne vedili, kamo so djali —.

Ljudje so vèn in vèn prav gostoljubni in postrežljivi. Pridi kamor hočeš v hišo, prinesó ti precej stol; če pa

naletiš na jéd, povabijo te brez pomislika, in ako jih ne slušaš, ne zdi se jim prav. Njihova navadna hrana je vsak dan 3krat meso in beli kruh. Samega kruha še vsi ne jedó, morajo zraven imeti sirovo maslo ali sirop, da si ga popred na-nj namažejo. Črnega kruha še nisem videl, kar sem obhodil Amerike. Pri jedi imajo večidel po mesu kavo in kako drugo močnato jed. Zlic ne prinesó na mizo, samo nož pa vilice, kajti juho skoraj povsod (!!) ali proč veržejo ali pa živini dajo. Zjutraj pred jedjo ne gredo delat, in zvečer se že pred solčnim zahodom vračujejo domú s polja. Ako bi hoteli bolj paziti na delo, kaj bi si lahko vsega še več pridobili, ker sploh neradi terpé. Posebno se ženske hočejo le vse po gosposko obnašati, pri vsakem delu se le zanašajo na može; na polje gredo redko. Da bi jih ne posnemale pridne naše Gorenke!

„Ljudi manjka, ljudi! zato je vsako delo tako drago!“ čul sem marsikterega gospodarja majati z glavo. In res kakšne plačila tirjajo rokodelci! Le nektere v dokaz! Tesarski mojster tirja na dan za-se 10, in za hlapec 4—5 gold.; mizarski hlapec 5 gl. dneine. Kovac jemlje od podkove par konj 20 gld., od par volov 8—10 gld.

Vsak delavec, naj dela kar koli, ima na dan naj manj 3—4 gld.; tedaj lahko tudi pri tukajšnji dragoti vsak dobro izhaja. Če je pameten in priden leto in dan prihrani si, da ne vé kdaj, 200 do 300 gold.

Nar bolj se pa še ponaša po Ameriki kupčija. V št. Jožefu ima neki Hočevvar štacuno, ki je še pred 2 letoma krošnjo nosil, — ali sedaj je dober za 30.000 gl. premoženja, sam mi je to pravil. Koliko je še drugih tacih špekulantov, ki so 6, 7, 8 let tukaj in kakšne premoženja imajo zdaj. Sem so prišli suhi, pravili so tako. Prodajajo pa, se vé da, le po judovsko, pol dobička njim ni še vselej prav.

Ko sem rešeto za čiščenje žita s 3 gld. 50 kr. plačeval, sem si mislil: zakaj ni Ribničanov tu, s svojo suho robo? ne bilo bi jih treba dajati po 30 kr. Za ene grablje dal sem 80 kr; srednja ilnata skleda velja 80 kr. do 1 gold. 20 kr. Ta bi bila pa zopet za gorenške Ljubničane, tukaj še le bi lahko popivali ostudno žganjico!

Živina je pri nas draga: par konj 400—1200 gld., par volov 200—400 gl., ena krava od 40—90 gl., ovca 8—12 gld. Volne ima ena velika ovca 7—9 funtov, pa se v enem letu samo enkrat striže.

Kmet ima tu živine, kar hoče. Pastirja ne potrebuje; po taki travi se pasó, kakor naj več pri vas izraste. Po zimi tudi na kratko poskerbi za njo. Okoli hiše ali malo proč ima namreč vsakdo polne kupe sena. Živina hodi prav pohlevno okoli njih in si poklada, kar se ji poljubi. Nekteri jo še tako zapusté, da uboga žival po več dni vode ne dobiva, mora za žejo kar sneg lizati. Čudim se, da ji nič ne škoduje, ker tako živi kakor drugod divja zverina. Celo zimo je zunaj, le kadar pride kak hud vihar, jo zapró v slabe iz hlodov zbite hleve, pa povsod še takih nimajo. Vkljub vsemu temu je pa vender živina lepa. Konji niso posebno težki, voli in krave so pa težke, in boljši imajo nad 8 pedi v pas.

Naj končno še omenim kaj, kolikor je meni moč, o podnebju in zraku.

Minesota ima v ti strani zemlje skoraj tako zemljopisno lego kakor slovenske dežele. Ali razloček je pa marsikteri med podnebjem. Spomlad je tukaj pozna; pravijo da pred koncem aprila malokdaj začné sejati. Od začetka je huda in merzla; mesca junija pa precej nastane huda vročina, taka da v nekterih krajih, kjer bolj pozno sejejo, žito v dveh mescih dozori. Po leti je grozna vročina, toda malokdaj je brez vetra: ako tega ni, ne bi bilo moč na solcu prestat. Dež gre močno hudo, toda ne terpi dolgo, celi dan skupaj gre

malokdaj. Bliska in germi le po redkem. V jeseni do konec oktobra zmiraj je še toplo; potem pa koj nastane mraz. Zima je merzla, večidel je veterna; včasih začne prav kraška burja razsajati, da kakemu še kako kočjo oberne. Sneg ne gre južen nikdar, ampak le iz mraza. Malokdaj snega pade vkupaj čez pol čevlja. Celo zimo ga ne skopni nič; kar se ga naleti v jeseni, leži potem do pomladi. Ker pa solnce tačas zadobi zopet dosti moči, proč je ves sneg v dveh ali treh dneh. Dežja ni vso zimo nič. Po tem se lahko razvidi, da tukaj nimamo prav za prav štirih letnih časov, ampak le leto in zimo — hud mraz — hudo vročino.

Na nebu se zvezde, p. šmarni križ, vozni, rimšice itd. ravno tako nad nami vidijo, kakor na Gorenskem.

Solnce na tisti strani, na kateri je doma izhajalo, zdaj tukaj zahaja in tam, kjer je zahajalo, zdaj tukaj izhaja. Dan je, kakor smo spoznali po (naših) dobrih urah, ki smo jih vzeli seboj, 12 $\frac{1}{2}$ uri navskriž; pri vas je poldan, in polnoči in četert tukaj. Kraji okoli št. Jožefa in št. Pavla so zdravi, ljudje doživé sivo starost. Vode so zelo merzle in dobre za pijačo. Studencev ni veliko, ker je premalo hribovja. Skorej povsod imajo le prav globoke vodnjake.

Dosti naj bo zdaj, ker papir je tukaj drag in tudi moja delavna, okorna roka je že skoraj oterpnila. Drugi pot zopet kaj novega o naši novi domovini, kamor nas je Bog po tako nevarni dolgi poti pripeljal z očetovsko skerbjo.

Lahko in po pravici terdim, da smo prišli iz viharne, nemirne Evrope — v mirne, tihe kraje. Tukaj se lahko prostejše diha in mirniše živi. Pri nas še niso sploh tako hudobni, brezvestni ljudje, kakor v Evropi in ni toliko slabih nevarnih priložnost. Res, da je človek lahko povsod dober ali hudoben, toda kaj vsega k temu ne pripomorejo priložnosti, posebno mladini! Koliko evetečih mladenčev in deklic je ravno gerda, slaba priložnost požerla na veke!

Pri nas živimo, hvala Bogu! v mirni družinski edinstnosti sami. Naj bližnji sosed je četert ure proč. Cerkev imamo dve blizo — eno $\frac{3}{4}$, eno 1 $\frac{1}{2}$ uro. Gospodje duhovni večidel morajo vsako nedeljo dvakrat maševati, ker silno pomanjkuje mašnikov. Naš gospod sami imajo za oskerbovanje 7 cerkvá. Zato nimamo vsako nedeljo domá službe Božje; gremo ali v kakovo drugo cerkev, ali pa domá molimo, sežemo v svojo slovensko ponižno knjižnico po življenje svetnikov in sv. evangelije itd., ée je predaleč k službi Božji. Dostikrat nas kak slovenski g. misijonar razveselé z domačim govorom.

Preseréna pozdrava vsem nepozabljivim sorodcem, dragim znancem, prijateljem in milim rojakom, kličemo čez neizmerne hribe in doline, čez široko morje. Bog Vas živi!

Njegova mila roka naj Nam vsem skupaj dodeli, česar potrebujemo na duši in telesu! Sicer smo res daleč od Vas, dragi! ali samo osebno, v duhu smo pa vedno pri Vas. Slehernemu se priporočamo: molite za nas, mi bomo za Vas, da bi nam Bog dal milost živeti po Njegovih svetih zapovedih in voljno veselo nositi sladki jarem Jezusov. — In ée si v revni Adamovi dolini ne podamo več bratovsko, prijateljsko rok, — prosimo Večnega, da se snidemo unkraj groba pri Njem na višavah. Z Bogom!

Iz Maribora. G. Šuman v imenu odbora vabi gg. odbornike za postavljanje Slomšekovega spominka v sejo 16. januarja 1867 ob 9. uri zvečer v Mariborsko čitalnico.

Načert posvetovanja: 1) Izvestje o dosedanjem delu in računu, volitev pregledovavcev. 2) Ali bi se še nadalje nabiralo in kako? 3) Kako bi se dobila

dostojna in lepa osnova za spominek? 4) Kako bi se pridobil sposoben prostor za spominek?

Slovó Pernetovega Janeza iz gornje Šiške.

Pet in dvajset let sem živel, Čujte, čujte: vse minljivo —
Stvarnik kliče, že je dost! Vse minljivo je na svet!
Smert, nemila bo požela To išete, kar ne mine,
V cvetju mojo mi mladost. Varite nedolžni cvet!

Dragi oče me ljubili, Poslušajte še, predragi!
Še gorkejši mámica, To-le prosim vas na glas:
Sinka samega zgubili Vsi, ko umerjem se zberite,
Bodo tóznega serca. K men' na parah prid' te v vas,

Za menoj se ne solzite, Ne bom mogel govoriti,
Starši, sestra ljubljena! Al učiti morem pač,
Volji Božji se zročite, In vam glavice jasnit:
Kteri vselej prav ravná. Vse se potlej vid' drugač.

Kaj pa ljubi vam tovariši, Premoženje, svet pustiti,
Še o smerti čem zapét? Duši moji bo sladko;
Oh, učite se ceniti Tu je Jezusa prejela, —
Srečo svojih mladih let! Kmal ga tam objela bo.

Zvesto k grobu me spremite,

Znanci in prijatli vsi,

Na gomili se spomnite:

„Kar sem jaz, — to bote vi!“

F. Z.

Kaj je kej novega po domačem in tu- jem svetu? *)

Dvanajst let je, kar je Pij IX nebeški Kraljici slovesno čast dal, ter pred vsem svetom za versko resnico razglasil, česar je bil že od nekaj prepričan vesoljni svet, da je Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. S tem pa je namestnik Kristusov peklenki kači v novo na sterto glavo stopil. In kaj je zmaj storil? Zbral je vse moči ter jél z repom viti in biti vse na okrog — najpred na papeža samega, potlej pa na vse, kar je katoliškega — in od tistega časa — od 8. grudna 1854 — pekel s svojo derhalijo vedno v peto zalezava Njemu, ki je tako slovesno poterdil čast Božje Matere.

Papeževe deržave in vsa katoliška Italija, Francija, Španija, Portugalijska, Avstrija, celo Mehika — so mogle od tiste dobe čutiti zobe peklenkega zmaja in jih še skušajo. Kako ravno se je to godilo, v eni in drugi deželi, ni potreba posebej razlagati, ne bo pa brez koristi malo ozreti se na sedanji stan in opomniti na pike, ki jih pisani peklenki gad katoličanstvu vsaja.

Pisali so komaj, da kakor 11. grud. imajo poslednji francoski vojaki Rim zapustiti in že se je govorilo, da je Macini poslal 900.000 frankov v Rim za podkupovanje, da bi ob odhodu sv. Očeta ondi rogovilstvo vnel. Če bode to francoska vlada dopustila, ki se ponaša s tem, da hoče za varnost posestva sv. Očeta porokinja biti, se ima kmali viditi.

Čudno pa je to, da v kolikor veči britkosti in zapušenosti so sv. Oče, toliko bolj so močni in serčni, toliko bolj ljubljene in spoštovane od vsih. Italijani in Francozi bi na vso moč radi imeli, naj bi sv. Oče v Rimu ostali; Španjolci, Angleži, celo Amerikanci pa želijo Pija IX méd-se dobiti, ako bi Rim zapustili. In pa s kako častjo, z veseljem, s slavo bi ga sprejeli! Dobro namreč vsi

*) Pod ta napis bomo odsihmal vverstvovali tudi domače napake, ki se drugod ne dajo lahko ali primerno vdjati, in prosimo, da bi se nam pripravna tvarina naznanjevala. Vr.

vedó, da kjer je namestnik Kristusov, tam je središe vesoljnega svetá. Vzemi papeža z zemlje, in vesoljna zemlja je brez očeta, — je to, kar nebo brez solnca. —

Ali hočem pojasnovati, kako peklenški modras zalezuje v péto tudi katoliškemu občinstvu po svetu? Bilo bi preobširno, pa vender kaj malega v zgled.

V Belgii so neki nezdušni trinogi, ki se imenujejo „solidaires“ ali vzajemniki. Kakor so dandanašnji naj večí zatiravci prostosti večí del tisti, kateri prostost naj bolj zvečijo, tako so tudi ti vzajemniki; celo na smertni postelji prežijo, da bi se kateri njih tovaršev na zadnje ne skesal ter si ne prosil katoliškega duhovna. Koliko pa tehta serčnost teh „prostih“ junakov, kaže poslednja kolera. Ko je jela ta neprizanašljiva morivka hiše obiskovati, je zdajci „solidérov“ čuvajev“ zmanjkovalo. Bali so se namreč, da bi jih kje poslanka Božja ne srečala. Ali ne pokažejo hudovoljci s takim ravnanjem, da čutijo, da hudo delajo? Toliko serčniši pa so katoliški duhovni in redovi obojega spola, kakor v vsaki sili, tako tudi zdaj skazovali ljubezen in pomoč ubogim umirajočim. Občani sami so z vso priljudnostjo redovniške tovaršije naprosili, da so sprejemale strežbo po bolnišnicah. Ali kdo je zmožen umeti in verjeti, da je hudobija in černa nehvaležnost tako globoko vgnjezdjena? Odkar je kolera pojenjala, so jeli zopet redove preganjati! Tako hvaležnost vé skazovati sedanja „prostomiselnost.“

Je mar hvaležnost do Boga boljši? Poglejmo! — Dokler je bila letošnja huda vojska in ko je potlej rogovilila neprizanašljiva in nezbirčljiva kolera, se pota in ulice v tihem večernem mraku niso imele toliko pritožiti; veliko več so se dobri ljudje poslednjič izumili, da le pri Bogu je pomoč, in dolge procesije so se zbirale o mraku skorej vsak večer, ki so med glasnimi molitvami in prošnjami hodile od svetišča do svetišča po Ljubljani, da je bilo res prav spodbudno viditi. Pa se tudi ne dá tajiti, da je po takem terkanji na vrata Božjega usmiljenja kolera kar hitro gubila svojo moč. — Ali kdo bo verjel? ... Komaj je vojska in naslednjič kolera pojenjala, že je začel satan zopet v večí obilnosti svoje stare procesije v nočnem mraku po ulicah in cestah. Take nespake gotovo vsakemu mestu in kraju nečast delajo. Če je čedno in pošteno, čemu se pa v mrak skriva? Ko bi veljalo tako studenja vredno vlačugarstvo za „staatsgefährlich“, nihče ne dvomi, da bi se kmali dobili pomočki, s katerimi bi se zaterlo, — sej pri nekterih ločinah bi že teknilo ostro povelje: „to in to je nepošteno, je prepovedano“ —; pa kaj se hoče? Sej je le „dušomorivno“ in k večjemu človeka večnega zaverženja vrednega stori — potem ko se je tudi časno zaverigel samega sebe! — Dober stric prijatelj nam je undan tudi tako-le zasolil: „V pratiki katoliške Cerkve je pravilo, da v saboto pred 1. adventno nedeljo naj jenjajo šumne razveseljevanja; po pratiki nekterih pa jih je zaneslo do pondeljka zjutraj celó do dvéh, ker so v neki kavarnici godli in plesali, da se je odmevalo krog in krog. Ali je to prav? In pa ob dveh čez polnoč?“

Ravno pišejo dunajski listi prav žalostno dogodbo, ki se je pripetila na Dunaju pretečeno nedeljo ob eni čez polnoč. Ženska družba „Hesperus“ si je napravila v saboto plesno veselico. Do polnoči plešejo; o polnoči se usedejo jest; po eni že skorej odhajaje se zopet nekteri pari zaverté. Ah kako ogenčila se je zdaj veselica! 22letna gospá plesaje omedli; — vse ostermi; — nesó jo v stransko sobo, in — v četerti ure že oznanijo, da mlada mati, žena vrednika „Wiener-Ztg.“ je mervta. „Volksfrd.“ pristavlja: „Naj se pusti adventu njegova pravica!“ —

Ker se pa povsod hudo množi, torej ni čuda, da se zopet hudo obeta in vse tako žuga, da „bodo poslednje reči hujsi kakor so bile prve.“

Do gujušenja zoperno je, kako tudi gospodje v dunajskem mestnem in deržavnem zboru in sem ter tje drugod lové peto sv. Očeta, da bi ga vanjo ugrizli. „Jezuisti, konkordat, Slovani, celo slovenske barve itd.“ so jim bile netilo, nad katerim se je vžigala jeza in napuh mnogih iz med njih. Tolazili so se s tem, da bo Beust konkordat odpravil in civilni zakon postavil; torej so tudi judovski časniki Beusta bili jeli na cente hvaliti, kterege so malo poprej obilno grajali. Naj berže pa Beust ima z drugimi skerbni glavo preveč napolnjeno, da bi si jo še s konkordatom ubijal. — Tista „Tagespošta“ je undan vladi s poginom žugala, ako bode jezuite branila; — tudi po hinavsko vpraša ta list: „kje so nevidni branivci jezuitov?“ „Avgsburške vseobéne novine“ judovsko modrovanje naših avstrijskih „prostoljubov“ kaj dobro pojasnujejo in tako-le naštevajo: „V severni Ameriki, kjer ljudstvo vlada in nad svo budo čuje, živé in delajo jezuiti, in v ničimur se jim zapreke ne stavijo od vlade. V Belgii, v deržavi naj bolj cveteče konstitucije, so sinovi Lojolovi pod temi postavami kakor vsak občan. Cesarizem francoski, izkalivši iz svobodne volitve, ne vidi v jezuitih ne neprijatlov vladinih in ne stiskavcev naroda ali posameznih. V protestanški Prusii vživa red jezuitovski neobmejeno znašljivost (in Prusija vender ni „poginila“, temuč Avstrijo še premagala. — Uboga „Tagespošta!“) Je bil to ne mara pruski armadi kak zaderžek v nenavadnem vspehu letošnje vojske, da jo je spremljalo 41 udov iz Jezusove tovaršije ko vojnih duhovnikov?“ Tako „Avgsburgerica.“ Ker pa „Tagespošta“ vpraša, „kje so nevidni branivci jezuitov?“ ne bo od več saj v enem zgledu pokazati, da tudi v naši vojašini niso taki muhožerci, kakor jih menda „Tagespošta“ in praški listi povsod viditi sanjarijo.

„Kaj menite, zakaj sedanji svet zoper jezuite tako kriči?“ je prašal pred nekimi tedni eden naših duhovnov c. kr. stotnika na Verhniki. „Sie sind der Welt zu g'scheidt (prepametni so svetu)“, — je bil odgovor. Ali jo je zadel, ali ne? —

Zakaj so sedanjemu svetu jezuiti tern v očesu? Prijatelj mi je undan to-le odgovoril: Ker se sedanji svet vedno spreminja, njegov plajš se viha, kakor piha burja po trajmavrarskem „Krasu“: jezuiti pa se derže skoz vse stoletja stalnih katoliških pravil in so močen jéz zoper prekucuhe.

Zakaj pa tudi Danica ktero zapiše v prid jezuitov? Zato, ker cerkveni ljudje hočemo biti edini, pravi domorodci v svoji reči in ker so previdni že dosti spoznali, da sovražniki jezuitov dandanašnji so nasprotniki katoliškega življa in Cerkve sploh. Če je tudi kateri teh preganjavcev katoličan, zanesljivo ni bil pri spovedi, odkar se je oženil ali pa odkar ni več zavezal spovednega listeka oddajati. Oni imajo zoper katoliško Cerkev ravnilo: „divide et impera!“ „vse zaporedoma po glavi!“ kakor nezdušna laška vlada, ki se je pa že v naj hujsi homatii prepričala, da brez Cerkve se pogrežva zmiraj globokeje v znotranjem razdjanji in je jela škofo nazaj klicati.

Dasiravno pa našo vero mnogi tako psujejo, vender po smerti hoče vsak biti naš; protestantje, judje, prostoverci, trajmavrarji, nespokorni grešniki, samomorci — vse k nam po smerti rije in tiši, in ravno tisti časniki, ki toliko gerdijo katoliško Cerkev, skorej neprenehoma tarnajo in tožijo, da se tu ali tam kdo ne sprejme na katoliško pokopališe; v posebno čast si pa štujejo, ako se sprejmejo, — veseli so celo, ako se kdo še po smerti za „neumnega“ spozná, da bi le med

nami počival. Tedaj je vendar le dobro pri nas biti. Mi pa po smerti nikogar nočemo in ne smemo sprejeti, kdor v življenju ni bil naš. V življenju tedaj naj pridejo, ali naj ostanejo, kateri hočejo biti naši. Kaj nam pomaga po smerti njih mertvo truplo, ako njih duša ni z nami v občestvu, in kaj pomaga njih mertvemu truplu naša blagoslovljena zemlja, ker Cerkev za take moliti ne sme, ki niso njeni udje? — To pojasnilo morebiti ne bo od več, ker tudi v Ljubljani je bil pred nekimi tedni primérnej, da je umerl v tukajšnji bolnišnici jud Hirsch. Katoličanje ga ravnosledno med svoje niso mogli sprejeti, ker ni bil v življenju naš; evangeliški pastor ga je spremil in zraven molil, če je res, kar so pisarili. Ker je pa neki ravno ta gospod očitno v tempeljnu očital nekemu ženinu izmed svojcev, zakaj je pri ženitvi s katoličanko dal pismo, da bodo otroci po katoliško odrejeni; torej je po časnikih šumelo, da evangeliški pastir je prizanašljiv do judov, prenapét pa do katoliške Cerkve, — pa da ta mož kaže, kakošno je vreme dandanašnji, — namreč le vse zoper katoliško Cerkev in njene naredbe, kjer koli je mogoče! To pa je zanesljivo velik del tudi od tod, ker je časništvo narod je prav močno spačilo, ktero pogosto na vse strune le zoper cerkvene naprave in duhovstvo bije.

Da pa braveri še bolj spoznajo, kako revni in milovanja vredni so vekači po Avstrii, naj k sklepu nekatere besede tu postavimo, kako mislijo drugod o katoliški Cerkvi in njenih napravah, in sicer tudi drugoverci, ne le samo katoličani.

Amerikanski list „Gazette“ v Baltimori, vredovan in izdajan od protestanta, je pisal v dan po pričetji katoliškega cerkvenega zbora v Baltimori med drugim tole: „Pričetek družega polnega zbora rimsko-katoliške Cerkve v zveznih državah ni bil le samo častitljiv in veličanski ko verski obred, temuč bil je tudi poln naj globokeje segajočih spominov in naj imenitniši misli je budil. V trenutku, ko je viditi, da se svetno žezlo hoče ropniti nasledniku sv. Petra in ko je govorica na dnevu po vsi Evropi, da pojde v pregnanstvo iz tega velikega in preslavnega središa katoliškega romarstva in čiščenja, — v tem trenutku cerkev, kateri je on naj višji glava, razodene v tem novem delu sveta vpliv in moč, ki nam v spomin kliče naj svitlješi dneve njenega duhovnega gospodovanja. Cerkev svete Marije Device Večji (Snežnice), tretja velikih stolnic v Rimu, je bila keršanski tempelj že enajst sto lét, preden je Kolomb najdel ta zahodnji svet. Zlato, s katerim se je zlatil prelepi obok, je prvo, ki je prišlo iz Amerike v Evropo. Ni se dosti stara ta cerkev, da bi si svojo svitlobo temniti dala; kadilo, ki se vsak dan zažiga v uni cerkvi, gori tudi v ravno tistem trenutku pri slovesnostih ravno tiste vere pred 1000 in 1000 altarji, zmešano z molitvijo iz ust milijonov, po vsem tem svetu, ki je bil še nejeversk, od bregov pa do gorá, kjer in ko je bilo zlato najdeno. In tukaj, ki je sicer namestovan le en sam del amerikske katoliške cerkve, se je zbrala večeraj v zbor truma duhovnov in prelatov, nadškofov in intuliranih opatov v enako svetičnih oblekah, z ravno tistim obredom, tisto godbo in s tistimi budilnimi pesmami, ki so se razlegale po berbkih cestah stare Rome 1000 lét, preden je bila najdena Amerika.“

Da bo še bolj očiten razloček, kako pišejo prosti protestantje v Ameriki, kako pa judje in laži-prostomiselniki v Avstrii, naj povemo nekoliko še iz družega protestanskega lista, „The Sunday Telegramm,“ kateri 7. okt. tako-le govori o katoliškem cerkvenem zboru:

„Danes se začenjajo veličanski obredi polnega zbora rimsko-katoliške cerkve v stolni cerkvi, ktera se obilno obilno obiskuje. Z vsih strani dežele, s severa, juga, vzhoda in zahoda so se zbrali učeni prelati in sveti

može posvetvat se za cerkvene koristi, pospeševat delo Kristusovo in razširjat njegovo prvo čednost, ljubezen. To je versko (nabožno) zbirališe, ki se ne pečá s posvetnimi rečmi, temuč si prizadeva le strasti po keršansko krotiti. Med slovesnimi obredi in priserčno pobožnostjo so klicali k vsegamogočnemu Bogu, naj bi njih dela blagoslovil, ki so jih v njegovo čast pričeli, jim dodelil modrost, da bi njegovo voljo spoznavali, in moč ter krepost, da bi jo spolnovali. Posvetujejo se zastran imenitne reči, kako bi se osvobodeni in svobodni spreobrnili, katerim ne podajajo pušk namesto molitvenih bukev, ne noža namesti petja, ne glasovalnega listeka namesto pobožnosti, ne sovraštva in hudobnosti namesto Božje ljubezni za duha. Ne tako! Temuč zbirajo se, da bi ljudi učili, kako naj se med seboj ljubijo; njih poslanstvo in evangelij uči: „mir na zemlji in dobro voljo med ljudmi;“ njih naloga je, mir pripraviti v serca zabredlega človeštva, ne pa sovraštva, jeze in razpore sejati. Naj si druge verstva jemljejo nauk iz tega zgleda.“ In tako še dalje piše, pa tudi skorej vsi drugi listi v enakem glasu povzdigujejo veličanstvo cerkvenega zbora. Tudi naj hujšim nasprotnikom, pravijo „Rein. Volksbl.“ ki so bili zmiraj pripravljani k zasmehovanju in zasramovanju katoliške Cerkve, je zamerznilo gerdenje na jeziku in veličanski zbor jim je izsilil besede, ki se bližajo spoštovanju in svetemu strahu.

„Herald“ v novem Jorku, naj veči in naj veljavniši list zveznih držav, ne le da je poslal lastnega naznanovavca v Baltimore, temuč le-tá je pošiljal kar po daljnopisu v novi Jork dogodbe s celo pridigo vred, kar je drugo jutro napolnovalo glavni prostor lista na prvih razdelinah. To kaže, kakošno mesto se v zveznih državah pripisuje Cerkvi, pa tudi, da znajo ameriksanski časnikarji drugač resnico ceniti, kakor pa mnogi avstrijsanski, zlasti dunajski. — Take dogodbe kažejo, da plamenito in velikoserčno ameriksano ljudstvo ima imenitno in slavno prihodnost, zastran ktere se pri nas tako hudo mrači. Bog obrni na boljše v letu 1867!

Zastran naših deržavnih reči se sliši, da mislijo kmali deržavni svet (Reichsrath) na Dunaj sklicati, kateri naj bi ogerski zbor nekoliko kercal, ki le predeleč sega. Poslednje tedne so imeli zbori naj več opraviti s tako imenovanimi „adresami“ ali pismi iz zborov do cesarja. Izmed teh je zlasti adresa dunajska centrališka, madjarska dualistiška, herv. inčeska federalistiška. Mnogi poslanci so brez spoštovanja mahali po ministerstvu, ktero se jim le še premalo nemško zdi in pa kakor da bi bilo ono samo zadolžilo vse nesreče tega leta. Tudi s Cerkvijo so marsikteri gerdo delali, v prid ktere se pa ravno vlada premalo pečá, kar gotovo Avstrii ne more v korist biti. Neki Madarász v peštanskem zboru je rogovilil celo zoper neoženstvo katol. duhovstva: pet imén, ki jih nikjer v duhovskem imeniku ni, je bilo podpisanih na prošnji do zbora za odpravo neoženstva. Ali se ne mara povrača leto 1848? — V gališkem zboru je žalosten prepír med Poljaki in Rusini in dela se neopravičeni razloček med narodnostimi „perve“ in „druge veličine.“ Poljaki, kakor je čutiti, močno mislijo na povzdigo svoje domovine. Ko bi se to po postavni poti dalo dognati, bilo bi pač dobro za katoliško Cerkev, ktera je brez pomoči zoper silovito in neprizanašljivo razkolniško Rusijo. Žalostno je, da ravno gališki zbor s tem katoličanstvu nasproti čela, da Rusinom njih národne pravice prikrajšuje. Žugali so celo že, da se bodo mogli izseliti iz Avstrije, ako poljsko pritiskanje ne odjenja, kakor v „Zukunft“ pišejo. — Pristavimo naj tukaj, da „Zukunft“ je edini dnevnik v nemškem jeziku na Dunaju, kateri slovanske zadeve obširno in v zmislu Slovenstva obravnava in ima dopise iz Avstrije in iz Jutrovega, ki pa vendar še za terdno vstanovljen.

Upamo, da „Zukunft“ naši katoliški Cerkvi ne bode sovražna in priporočamo slovenskim domoljubom, naj pustijo judovske in sploh Cerkvi in narodu sovražljive liste in naročijo naj se rajši na „Zukunft“, ki velja 8 gld. na pol leta in 4 gld. za kvatre.

Kratke naznanila. Amerika bo imela v Rumenui in Serbii generalkonzule. Ali je to brez pomena? — Svitli cesar so ukazali opustiti nadaljne preiskave zoper generale Benedeka, Heniksteina, Krizmaniča in vse druge, kateri bi se bili kaj zadolžili v poslednji vojski. Kolikoršna je bila pred vojsko gloria z Benedekom, toliko je ponižanje po vojski, njegova bojna slava je pokopana. — Rusovski car je razglasil, da je zaveza z Rimom od l. 1847 z vsimi posebnimi pogodbami razdjana. Kaže torej, da se najhujši časi bližajo katoliški Cerkvi na Ruskem in Poljskem. Zdaj je čas, da bi bratovščina ss. Cirila in Metoda posebno goreče molila za ponižanje in spreobrnjenje naših ločenih bratov; kake dnevnice in posebne pobožnosti bi bile času primerne. — Zopet se sliši o Napoleonovi boleznii, da je hujši; v KOMPIENU je večkrat v omedlevice padel. — Na priporočilo poslednjega amerik. cerkvenega zbora se ima v Ameriki osem novih škofij in pet apostoljskih namestnij napraviti. — Sredi mesca vinotoka je bil v Baton-Rouge-u v Ameriki ljuški misijon, pri katerem se je 47 krivoverceev v katol. Cerkev povernilo, 220 odraslih in 50 otrok je prejelo prvo sv. Obhajilo. — Daljnopisarstvo ali telegrafija velikansko napreduje. Amerikanski listi pišejo, da že prihodnje leto se bode moglo s Pariza čez London in Petrograd okrog celega sveta telegrafovati. — Turčija zbira vojaštvo ob serbski meji, najberže, da bi Serbijo ostrašila, ki tirja, da naj že vendar zapustijo turčini serbske terdnjave in med temi zlasti Beligrad. Serbi so na boj pripravljeni. Tudi grški narod hrepeni po vojski zoper Turka. V Albanii vré. Turki so menda neko albansko s silo ugrabljeno deklico prisilili se poturčiti, in pri takem nasilstvu je vse na nogah. (Zkft.) — Novojoški listi pišejo, da je amerikanski predsednik g. Johnson ravnokar izročil svojega naj mlajšega sina oo. jezuitom v Georgtownu v odrejo. Pa takega moža si je Amerika za predsednika izvolila? Če dunajski in teržaški mestni odbor to zvesta, tri dni in tri noči od samih skerbi ne bota mogla ne jesti in ne spati. — Tenesejska vlada v Ameriki je postavila glasovala, po kateri naj se hudodelstvo nedoletnega oskrunjenja s smertjo kaznuje. — „Unità catt.“ govori o padu Napoleona III in pravi: „Napoleon III je zgubljen. Umaknil se je s Poljskega v strahu pred Rusi; umaknil se je z Nemškega v strahu pred jeglovkami; umika se iz Mehike v strahu pred zvezo (zveznimi državami); odmika se iz Rima v strahu pred Orsinom in Mazzinom.“ — V Civita-vechio ste neki prišli dvé barki španjolski, nekoliko ladij angleških in pruskih; tudi brod avstrijanski ima tje priti. Ti brodovi morebiti ne stojé ondi samo zavoljo brambe rojakov po odhodu Francozov. — „Volksbl.“ v Cincinnati pripoveduje od Pol-indijana Davisa, ki je pred kratkim umrl in vse svoje veliko premoženje, blizo 100,000 dolarjev, zapustil katoliški cerkvi svojega kraja. — 15. vinot. je bil strašni požar v Montreal-u. Dvoje velikih predmestij leži skoraj popolnoma v pepelu; med drugimi poslopji tudi 17 cerkev in več samostanov. Vsil. hiš je zgorelo nad 2,500; škode je blizo za 3 milijone dol. in nad 18,000 ljudi je brez strehe. — Nek katoliški duhoven pri veliki cerkvi v Filadelfii je izdal katekizem za slepe; čerke namreč so take (kakor so tudi v Evropi), da jih slepci tipljejo s persti. — Kolera, ki še zdaj po več krajih sev. Amerike silno razsaja, je pobrala v mestu novem Jorku letos 1,200 ljudi.

Naj novejši. Rimski dvor je razposlal do vsih škofov povabilo k osemnajstletnici mučenstva ss. Petra in Pavla, ki se bo obhajala 29. rožnika v Rimu, ako prekuc ne vstane. — Vsi francoski vojaki so zapustili večno mesto; kako da je zdaj, se še nič ne sliši, pa kmali se bode zvedilo. Prazna je misel, da bi se sv. oče radovoljno odpovedali svojemu posestvu in pravicam, akoravno je Tonello v pogojevanje poslan iz Florencije v Rim. — Francoskemu generalu Montebellu so sv. Oče pri odhodu rekli, ako se rogoviške bandera razvijejo na Kapitolu, da tudi tarpejska pečina ne bo več deleč; — naj povedó vojaki Napoleonu, da sv. Oče zanj molijo, ker slišijo, da je bolan na telesu, nemiren na duši; pa da mora tudi on kaj za-nje storiti; ni dosti se naj bolj keršanskega kralja samo zvati. „Jaz upam v Boga in se ne bojim ničesar“. — Viktor Emanvel je o pričétji zbora v Florencii 15. grudna napovedal: „Domovina je prosta v prihodnje vsacega tujega gospodva. Vlada bode v miru pustila papeževo zemljo. Želim, da papež samostojen (neodvisen) v Rimu ostane“. Govoril je tudi o svoji in italijanskega ljudstva vernosti. Čutiti je, da tudi on z Napoleonom vred ima nekaino vest, in pa lahko, ako se ozre na vse nazaj, kaj je Cerkvi hudega storil. — Poslanec za kranjski in loški okraj je izvoljen vitez Leop. Höffern, okrajni predstojnik v Loki. — V nedeljo dopoldne ob 10 bodo ubogi otroci v čitalnici z obleko obdarovani. — Amerikanski cerkveni zbor v Baltimori je končan. Kakor začetne slovesnosti, tako se je tudi v nedeljo 21. vinotoka razum. Kaj obilne duhovščine silo veliko ljudstva udeležilo sklepne cerkvene svečanosti. Tudi predsednik severo-amerikanskih zveznih derzav Johnson s svojo hčerjo je bil med vso slovesnostjo pričujoč. K sklepu so se brali v latinskem jeziku dekreti (določila) ravno končanega cerkvenega zbora, ktere so potem poslali v Rim sv. Očetu, da jih poterdijo; poterjeni še le se bodo po vsj severni Ameriki razglasili. Bolj obširno o tem častit. ljevem cerkvenem zboru in njegovih sklepih bo „Danica“ govorila po novem letu.

Méd in Pelln.

**Frankobrod joka, v sužnosti stoka:
Tarna in véka svoboda — pokveka!**

Frankobrod ni več republika! Kremžijo se zaradi tolike nesreče patricii, plebeji. Vse veselje je ob tla! Šle sô zbirališa, šle določevanja, „oppositions-presse total únterdrückt!“ „Turner-Schützen-, Jugendwehr-Vereine“ — kam ste šli? Vsak dan prinese nove „mizerije.“ Kaj pa bode še le v prihodnje z nekđaj tako ošabno in bogato republiko? Blizo tako toži „Eucharius;“ — če mu gredó iz serca take besede ali ne, komu je to mar? Rekel bi, da ne, kajti kmali zopet drugo strunico napne in brenka take-le vižice:

.... in Frankfurt herrschte wohl der ärgste Zopf in allen deutschen Landen... To se pravi, Frankobrod je imel namesti klobuka naj veči pino na glavi, kedar je Cerkvi svoboda méril. „Von irgend einer Freiheit der Kirche war nicht die Rede; — religiöse Genossenschaften principiell nicht geduldet.“ Imamo pa tukaj, tri leta je, angleške gospodičine iz Nimfenburga pri Monakovem, pravi dopisnik. Vodile so odrejaše s 100 gojenkami. Tem redovnicam so se delale neprenehoma naj veči zapreke. Nikakor jim niso dopustili redovne obleke nositi. Kakošni dlakocepci so to? — Prusi so prinešli druge misli o redovnicah (kaj pa da tudi o redovnikih). Tudi je skoraj 10 let, kar je katoliški srenjski prodnik „ubožne dekile Kristusove“ iz Derabacha poklical v naše mesto. Njih število se je poslednji čas narastlo do 15. Frankobrodski zdravniki so te sestre spoznali za naj

bolje strežnice pri bolnikih. Deržavna oblast svobodne republike pa? — Ne prizadeni! Ni priznala sester, ni jih terpela, le mulila se je (ignorirala jih je). Ko bi bil kdo njih pričujočnost predstojništvu naznanil, pregnali bi jih bili; tako pa je pri „usmiljenji“ ostalo. — Bilo je v Frankobrod pripeljanih poslednje dni 1000 ranjenih. Do poslednjih dni so te bolnike oskerbovali frankobrodski zdravniki. Menite kaj-li, da bi bili naše usmiljene sestre pustili k strežbi bolnikov, dokler je imel Frankobrod zapovedovati po vojaških bolnišnicah? Nikakor ne. Prusovsko poveljništvo v Frankobrodu pa je naše sestre pošiljalo na bojiša pri Uettingu, Helmstadtu, Rossbrunnu, kjer so čez štiri tedne stregle. Gospodje Frankobrodci pa so svojemu načelu: „keine Orden“ ostali zvesti — do smerti svoje „svobode.“

V deželi blažene svobode, kjer cvete „prosta cerkev v prosti deržavi,“ v tej prečudni deželi je ugrabljenih 2414 svetih in pregnanih 38,396 redovnih oseb. — O Gospod! ako boš od vsacega krivičnega vinarja odgovor tirjal, kdaj in od kod bo Viktor-Emanuel s svojimi Udmaniči vse to povernil? Kje pa so kraljestva in dežele, ktere je zoper vsako pravico nase spravil? — Če imajo taki ljudje mirno spanje: — dober apetit!

„Monde“ v Parizu pravi v oziru na laške dogodbe: „Komaj bi se to komu mogoče zdelo, da bi se vlada v 19. stoletji v sredi visoko olikane Evrope dala k takim silovitim djanjem napeljati, kakoršne so zdaj vsakdanje,“ Take fraze o „oliki 19. stoletja“ že delajo skomino, so naravnost puste in neumne, ker se povsod vidi, da v naj tehtniših ozirih človeštva je zdaj divjaštvo, barbarstvo in neolika. Kdaj so ljudje očitniši plenili, po hinavsko krivice delali, kakor sedaj ravno visoke glave? Kdaj so se narodi bolj sovražili, kdaj eden drugemu bolj pravice kratili, kakor sedaj? Kdaj se jih je na vojskah s tolikimi iznajdenostmi več poklalo, kakor sedaj? Kdaj poprej je kdo človeka z opico iz enega rodú razlagal, kakor sedaj nektere prvih šolskih, če ne glav, pa vender butic? Kdaj je bilo po kerstnih bukvah zapisanih več izdajavcev kakor sedaj? Ni res; 19. stoletje ni stoletje olike, temuč v naj tehtniših ozirih je stoletje barbarstva!

Angelček varuje angelčka. Petletna deklica v Kadenu je skakljala po deskah, s kterimi je bil vodnjak pokrit. Truhlena deska odjenja in otrok se vdere v skorej tri sežnje globoki vodnjak. Vse prestrašeno drugo otroče, ki se je z unim igralo, domú beži, pa se boji povedati, kaj se je pripetilo. Še le pozneje, ko vidijo, kako nepokojin je otrok, ga izprašujejo in nesrečo izvedó. Vodnjak je bil sicer suh, ker že dolgo ni deževalo, pa zavoljo globočine ni nobeden družega mislil, kakor da je deklica ali mertva ali pa vsa pobita in pokvečena. Sosed zavpije v hišo, kjer je bila ravno takrat otrokova mati, in reče: „Pridite, nesreča se je zgodila.“ In ko se na to oberne, da bi k vodnjaku tekeli, pride v vežo uboga deklica, do ust vsa polna blata, pa čisto zdrava in vesela. Pravila je, da je čisto sama prišla iz vodnjaka; kako pa? je dozdej še uganka. (Volkst.)

Olika iz romanov in zaljubljenih pesem. Čevljar v Kadenu, posestnik dvéh hiš, oče dveh prav dobrih otrok, kterih pa ni on izobrazil, ampak njegova dobra žena, je strašen konec storil, — sam se je ostrupil. Ta mož je hotel z duhom časa napredvati, ter je bral neslane romane in druge bukve, ktere dvome v veri obudujejo, svoje rokodelstvo pa je zanemarjal. To mu je glavo tako zmédlo, da se je sam končal. Strahovito je péne tišal, cvilil in se kerčil potem ko je bil strup vžil. Ali

ni to žalostno? Žalostno pač, ko celo stari možje z deržinami jamejo noretí, zaljubljene sanjarije pisariti in z njimi svoje otroke in druge motiti!

Sad tako imenovanih „narodnih cerkev“ — kteri je? Pervič ta, ko se narod od zveze in pokoršine namestnika Kristusovega loči, da namesto enega papeža dobi 199 papežkov ali pa tudi kako papežuljo, kakor n. pr. na Angleškem. Drugič, da v veri ne morejo do nikakoršne edinosti pripraviti, ker vsak razlaga nauke in sv. pismo, kakor se mu prileže. Tretjič, da so ubogi ljudje, ktere so presiti kurenti oslepili in zapeljali, za svoje zveličanje ogoljufani, ker niso na paši pastirja, kteremu je Kristus izročil ovčice in jagnjeta.

Pobinom tobakarjem nek imeniten amer. zdravnik tako-le govori: Tobak je že na tisoče fantičev spridel in ukončal. Puhanje omehča in oslabi kosti, pokvari in mori možgane pa čutnice; iz dečka, ki je zgodaj in pogosto začel tobak puhati ali zvečiti, še nikoli ni postal krepek in serčen možak. Vse truplo postane nekako velo in dušne zmožnosti sahné. Tobak mu pokvari zobé, želodec, možgane, čutnice . . ., z eno besedo: pobin tobakar je počasen samomorivec!

Božjemu Detetu.

S seréno hvalo,
Sveto zalo
Dete, pred teboj klečim;
Te z duhovi,
O Kralj novi,
In pastirci počastim!

Me oteti,
Si terpéti
Jelo zame prvo noč,
Mraza vžilo
Preobilo,
Da bi jest dobil pomóč.

Kralj višave,
Rajske slave,
V revnem hlevu se rodiš!
Veličastvo
Za sromaštvo
Nam v rešenje zameniš.

Kaj darilo,
Dete milo!
Ti v zahvalo serce bo?
Kak zvišvalo,
Vračevalo
Ti ljubav neskončno to? —

Oh! na slami
Mi s solzami,
Sladko Dete! govoriš:
Ne darila,
Ne vračila
Družega da ne želiš, —

Da Te ljubim,
In obljubim
Ti ljubezni večni Vir!
Da dušica
Bo ovčica
Tvoja zvesta, zdaj in kmir.

Serce moje
Želje Tvoje,
O nebeško Detice!
Bo spolnilo,
Te ljubilo
Večno — serčno — čez vse.

Ko vtamnila
Smert nemila
Bo, o Dete! mi oči, —
Naj dušica
Tvoje lica —
V raju gleda in slavi!

Fr. Silvester.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta Pija IX. Nek g. učenik z Gorenškega 2 gl. sr. Devica Marijana 1 gl. za srečno zadnjo uro. Neimenovan 1 ces. cekin: Pio IX pro pace et concordia. — „Prosíte mi, sv. Oče, odpušanja grehov in srečno zadnjo uro.“ — Martin Trilar tolarček za 33 kr. st. d. — Neka dobronica 4 gold. v sr.

Za pogorelee v Stražiši. Po gospod Heidrihu 15 gld. — Za afrik. misijon. Iz neimenovane roke 3 gld. 15 kr. — (Dalje nasl.)

Prav posebno važno: Prosimo, hitro in obilno na „Danico“ naročevati se! Koliko Danica veljá, je na prvi strani povedano!

Današnjemu listu so pridjane tri četerti pole; ali pri naj boljši volji nismo mogli vsih spisov skleniti, — kazalo in zavitek.